

www.dmmh.no

Fagplan

Bachelor førskolelærerutdanning

Barnekultur og kulturarv

2010-13

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR FØRSKOLELÆRERUTDANNING

Revidert 15.mai 2012

Endringene gjelder 3. studieår, spesialiseringene:

Literacy i barnehagen og matematikk og barnekultur

Innholdsfortegnelse

Del 1: Fagplan for bachelor- førskolelærerutdanning, linje Barnekultur og kulturarv. Generell del,	4
1. Kort om studiet.....	4
2. Innledning.....	6
3. Generelt læringsutbytte	7
4. Studiemodell.....	8
5. Innhold	9
6. Organisering og arbeidsmåter	10
7. Vurdering	10
8. Pensum	12
Del 2 Fagplan for bachelor-førskolelærerutdanning, linje Barnekultur og kulturarv.	13
1. Studieår.....	13
Tema 2: Tiden og rommets kultur.....	25
2. Studieår.....	29
3. Studieår.....	45
DEL 3: Plan for veiledet pedagogisk praksis	55
Prinsipper	55
1.1 Kompetanse og praksis.....	55
1.2 Teori og praksis	55
1.3 Fra styring til egne valg.....	55
Overordnede mål for praksis	55
Mål for praksisperiodene.....	56
1. Studieår.....	56
2. Studieår.....	58
3. Studieår.....	59
Grunnskolepraksis	61
Organisering av praksisopplæringen	62
Praksisomfang	63
Fravær.....	63
Møter og veiledning	63
Praksiskontrakt	64
Praksisrapport.....	64
Vurdering i praksisperioden	65
Del 4: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering	70
1. Regler for avsluttende vurdering.....	70
2. Skikkethetsvurdering av lærerstudenter ved DMMH	70
3. Skikkethetsvurdering/definisjon.....	70
4. Vurderingskriterier for lærerutdanningene.....	70
5. Skikkethetsnemnd	71
6. Institusjonsansvarlig.....	71

7. Tvilsmelding.....	71
8. Behandling hos institusjonsansvarlig	71
9. Behandling i skikkethetsnemnda.....	71
10. Behandling i styret/institusjonens klagenemnd.....	72

Del 1: Fagplan for bachelor- førskolelærerutdanning, linje Barnekultur og kulturarv. Generell del,

Navn	Bachelor-førskolelærerutdanning linje Barnekultur og kulturarv
Engelsk navn	
Studiepoeng	180
Heltid / deltid	Heltid
Type studium	Bachelorgrad
Antall semester	6
Startsemester	Høst 2010
Kostnader	
Opptak	
Faglig kontaktperson	Anne-Mari Larsen
Gjelder for studentkull	2010 - 2013

1. Kort om studiet

Det barnekulturelle fellesskapsmiljøet mellom husene i grenda og i gata er i stor grad overført til barnehagen som arena. Barnehagens kulturarbeid handler om alt – barns egen lekekultur, måltider, etikk, flerkulturelt fellesskap, nasjonal og lokalkulturell identitet og arbeid med kunst og kultur. I denne fellesskapskulturen trenger barn å møte gode voksenmodeller, førskolelærere som har god kontakt med kulturarven og med nærmiljøet. Barnehagen trenger førskolelærere med spesifikk kompetanse til å fylle og utvikle den funksjonen.

Barnehagen er en flittig kulturbruker. Det er økning i kontakten mellom barnehagen og lokale kulturinstitusjoner. Derfor trenger også kulturinstitusjonene kulturarbeidere med spesifikk kompetanse innenfor barnekultur. Mange museer har egne pedagogiske tilbud.

Dette studiet kvalifiserer for pedagogisk arbeid med barn i barnehagen, og som leder i skolefritidsordning (SFO). Med ett års relevant videreutdanning kan førskolelærere også arbeide i første til fjerde årstrinn i grunnskolen. Linje *Barnekultur og kulturarv* gir også kompetanse til arbeid som førskolelærer ved museer og andre kulturinstitusjoner.

Studiet er et svensk – norsk samarbeid og skal føre frem til et vitnemål som anerkjennes som godkjent bachelor førskolelærerutdanning i begge land.

1.1 Målgruppe

Alle som er interessert i å arbeide som førskolelærer i barnehage og andre kulturinstitusjoner med vekt på barnekultur og kulturarv.

1.2 Opptakskrav

Generell studiekompetanse

1.3 Utenlandsstudium

Norske og svenske studenter skal gjennomføre en praksisperiode på 3 uker i hverandres land.

1.4 Videre studier

Utdanningen kan suppleres med års og halvårsheter og inngå som komponent i en mastergrad. DMMH tilbyr mastergrader i førskolepedagogikk og spesialpedagogikk.

1.5 Yrkesmuligheter

I Norge kvalifiserer utdanningen til pedagogisk arbeid med barn i barnehage og leder i skolefritidsordningen (SFO). Med ett års relevant videreutdanning kan førskolelærere også arbeide i første til fjerde årstrinn i grunnskolen. I Sverige kvalifiserer utdanningen for arbeid med barnekultur og kulturarv i barnehagen og grunnskolens første trinn.

1.6 Andre opplysninger

Utdanningen er et samarbeid mellom Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning, Trondheim, Mittuniversitetet Härnösand, Høgskolen i Nord Trøndelag, Jamtli, Jämtlands Läns Museum Östersund og Sverresborg, Trøndelag Folkemuseum, Trondheim. Samarbeidet med de fem institusjonene gjør det mulig å utvikle nye arbeidsformer på basis av en mangfoldig norsk-svensk kulturtradisjon. Denne kulturtradisjonen omfatter samisk kultur. Tradisjonelle midt-skandinaviske kulturtradisjoner utvikles også i møte med nyere tradisjoner fra andre land. Dette vil bidra til utdanningens inter-kulturelle perspektiv. Utdanningen forutsetter forskningsbasert undervisning på vitenskapelig grunnlag, og tilstreber studenters medvirkning i forskningsrelatert arbeid.

2. Innledning

Denne fagplanen er utarbeidet i tråd med Lov om Universiteter og Høgskoler av 1. april 2004 og Rammeplan for førskolelærerutdanning av 2003 (RP 2003) med endringer fra 2009

2.1 Barnekultur og kulturarvspedagogikk

Arbeid med barnekultur og kulturarvspedagogikk innebærer spørsmål om kulturperspektiv: Kjønn, klasse, religion, etnisk tilhørighet, alder, geografisk plassering, urbanisering, forholdet mellom natur og kultur, forholdet mellom enkulturasjon og danning.

Linjen *Barnekultur og kulturarvspedagogikk* forener førskolelærerutdanningens kompetanse med museenes kompetanse. Museene gir et møte med kunnskapsreservoarer som hjelper oss til å se sammenhenger i våre egne liv. Det gjør de ved å la bakgrunnsfortellinger møte nye fortellinger – tidligere tiders folkevandringer møter moderne innvandring, tidligere tiders kulturutveksling mellom by og land og over landegrensene ses sammen med vår tids kulturmøte, tidligere tiders kunnskap slik den er gjenspeilt i tingene møter ting fra vår egen tid som bakgrunn for refleksjon og økt kunnskap. Naturforståelse og kulturforståelse studeres i sammenheng. Det handler om årstider og årsrytme, arbeid og fritid, landskap og hus, miljø og naturvern. Museene er derfor ikke bare praksissteder og ressurssteder, men viktige undervisningsarenaer.

Barnekultur og kulturarvspedagogikk som en linje innenfor førskolelærerutdanning vil naturlig nok ha sine begrensninger i forhold til dette store kunnskapsfeltet. Det gir likevel muligheter til å profilere utdanningen både i dens fagspesifikke del og i temaperioder. Denne profileringen støttes av samarbeid mellom institusjonene i forskning og gjennom arbeidsformer på tvers av faggrenser og landegrenser.

2.2 Studiets verdier og kunnskapsinnhold

Studiet baseres på et barnesyn som vektlegger barns medvirkning og barns kompetanse, et samfunnssyn som vektlegger miljøansvar og bærekraftig utvikling, og et kultursyn som omfatter både kulturarv og kulturkritikk. Studiet gir studentene innsikt i barnekultur, kulturarvspedagogikk, museums pedagogikk og barns dannelsesprosesser. Sentrale verdier i dette arbeidet er respekt, kreativitet, dialog og undring. Studiet bidrar til at studentene utvikler faglig, didaktisk, sosial, yrkesetisk, og endrings- og utviklingskompetanse.

Studiet bygger på likeverd mellom kjønnene og mellom alle mennesker i et sosialt og etnisk mangfold. Dette går sammen med moralske verdier som ligger til grunn for et moderne demokrati, og som er i samsvar med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter. FN's barnekonvensjon utgjør et sentralt etisk tyngdepunkt gjennom å vektlegge barns rett til et liv som gir fysisk, psykisk, åndelig, moralsk og sosial utvikling. Det gir også grunnlag for å utvikle forståelse for de verdiene som fins i religiøse kulturtradisjoner.

2.3 Internasjonalt perspektiv

Studiet integrerer et internasjonalt perspektiv. Det omfatter muligheter for student- og lærerutveksling. Ved valg av opplegg og litteratur skal en hvis mulig søke å lære av land utenfor Skandinavia gjennom internasjonal sammenligning.

2.4 Teori og praksis

I studiet er teori og praksis to likeverdige kunnskapskilder. Det innebærer at deler av studiet er knyttet til praktisk virksomhet i barnehage og museum

2.5 Ansvar for egen læring

Studentene skal ha medansvar og medinnflytelse underveis i studiet. Målet er at de kan fungere som aktive og selvstendige studenter, vel forberedt til å samarbeide med barn, kolleger, foreldre og nærmiljøet. Dette går sammen med et syn på læring som en livslang prosess.

2.6 Fem kompetanseområder

Rammeplan for forskolelærerutdanning fastsetter at all lærerutdanning skal bidra til å utvikle studentenes kompetanse innen fem særskilte områder som er sentrale i utøvelsen av lærer/førskolelæreryrket.

Kompetanseområdene er:

- Faglig kompetanse
- Didaktisk kompetanse
- Sosial kompetanse
- Endrings- og utviklingskompetanse
- Yrkesetisk kompetanse

Disse kompetanseområdene utgjør ulike aspekter av en mangfoldig yrkeskunnskap som kjennetegner førskolelærerens profesjonskunnskap. De ulike kompetansene vil gjøre seg gjeldende i varierende grad i ulike typer situasjoner i arbeidete i barnehagen. Studiet sikter mot å utvikle studentenes kompetanse innen alle disse områdene.

3. Generelt læringsutbytte

Studentene skal ha de kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som er nødvendige for å virkeliggjøre barnehagens formål i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, særlig med tanke på barnekultur og kulturarvpedagogikk. Dette omfatter at studentene kan:

- Analysere, bedømme, dokumentere og vurdere barns læring og utvikling i forhold til virksomhetens mål, samt informere og samarbeide med foreldre og foresatte
- Formidle og forankre samfunnets og demokratiets verdigrunnlag
- Se verdien av og kunne arbeide med barnekultur og kulturarv, både i barnehage og i samarbeid med museene og andre kulturinstitusjoner
- Se verdien av og kunne nytte ulike kulturuttrykk og kunstneriske uttrykk i barnehagens læreprosesser
- Forebygge og motvirke diskriminering og annen krenkende behandling av barn
- Orienter seg i, analysere og ta stilling til allmennmenneskelige spørsmål, økologiske livsbetingelser og forandringer i omverden med tanke på bærekraftig utvikling
- Arbeide med multimodale tekster og anvende informasjonsteknikk i pedagogisk arbeid og innse betydningen av massemedienes rolle for pedagogikken
- Arbeide kjønnsbevisst
- Planlegge, gjennomføre, vurdere og utvikle undervisning og annen pedagogisk virksomhet selvstendig og sammen med andre

- Systematisere egne og andres erfaringer samt relevante forskningsresultater som grunnlag for å utvikle yrkesvirksomheten

4. Studiemodell

4.1 Studiepoengfordeling fordelt på fag:

Museene bidrar med undervisning tilsvarende 16 studiepoeng. I poengoversikten er dette angitt som; Kulturarv (museenes ansvar). Bachelor oppgaven tilsvarer 15 studiepoeng og er en del av AUO 3.

På denne bakgrunn kan studiepoengfordelingen fremstilles som i tabellen nedenfor:
Studiepoengfordeling fordelt på fag:

	1. studieår			2. studieår			3.studieår		Sum
	Høst	Vår	Vår	Høst	Vår	Vår	Høst	Vår	
	AUO 1	Tema 1	Tema 2	AUO 2	Tema 3	Tema 4	Spesialisering	AUO 3 (Bachelor 15 st.p)	
Pedagogikk	7	2		5		4	10	19	47
Norsk		1		4	7	4	10	4	30
Matematikk	5		5				10		20
RLE		3	2	5				2	12
Forming	2	2		1	2				7
Musikk	2			2.5	2.5				7
Drama	2			2.5	2.5				7
Fysisk fostring	5		2						7
Naturfag		2	2	3					7
Samfunnsfag	5	3		5		2		5	20
Kulturarv (museenes ansvar)	2	2	4	2	1	5			16
Sum	30	15	15	30	15	15	30	30	180

4.2 Veiledet pedagogisk praksis

Veiledning i pedagogisk praksis er et felles ansvar for alle lærergruppene i utdanningen, og siktemålet er at studentene kan gjøre praksiserfaringer gjennom hele studiet. Praksisveileder har likevel et koordinerende ansvar for studentenes praksis, og praksislærer har et særlig ansvar for den praktiske siden av praksisopplæringen i barnehagen.

Se del 3: Plan for veiledet praksis.

Praksisperioder omfatter til sammen 20 uker, fordelt på alle tre studieår. Praksis legges til henholdsvis, barnehage, grunnskole og museum eller annen kulturinstitusjon. En av praksisperiodene skal tas i Sverige. Arbeidstimer til praksisbesøk tas fra de fagene som har studiepoeng i vedkommende periode. Praksisperiodene er fordelt utover i studiet:

Studieår	Emne	Praksis
1.	AUO 1 Pedagogikk, lek og læring i Kulturarvspedagogisk miljø Tema 1 Barn som kulturbærere Tema 2 Tiden og rommets kultur	3 uker veiledet praksis i barnehage, høsten 4 uker veiledet praksis i barnehage, våren (Praksis tas i samme barnehage i begge periodene)
2.	AUO 2 Språk, identitet og kulturelle uttryksformer Tema 3 Språk og kommunikasjon Tema 4 Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling	3 uker veiledet praksis i Sverige, høsten 2 uker veiledet praksis i grunnskole, våren 3 uker veiledet praksis i annen kulturinstitusjon, våren
3.	Spesialisering Literacy i barnehagen Matematikk og barnekultur AUO 3 Bachelor oppgave Pedagogisk profesjonalitet	5 uker veiledet praksis i barnehage, våren
Totalt		20 uker veiledet praksis

5. Innhold

5.1 Utdanningens innhold og organisering

Studiet er organisert på følgende måte:

5.2 Basisutdanning, Allment utdanningsområde (AUO), 90 studiepoeng

Dette omfatter en kjerne av sentrale kunnskapsområder og tverrfaglige emner.

Basisutdanningen består av tre moduler, fordelt på tre studieår:

AUO 1: Pedagogikk, lek og læring i kulturarvspedagogisk miljø, 30 studiepoeng

AUO 2: Språk, identitet og kulturelle uttryksformer, 30 studiepoeng

AUO 3: Pedagogisk profesjonalitet, 30 studiepoeng

5.3 Temaområder, 60 studiepoeng

I tillegg til basisutdanningen har studiet obligatoriske tema på til sammen 60 studiepoeng fordelt over tre år med en samlet plan. Hvert tema er en enhet med avsluttende vurdering.

Temaene er:

- Barn som kulturbærere, 15 studiepoeng
- Tiden og rommets kultur, 15 studiepoeng
- Språk og kommunikasjon, 15 studiepoeng
- Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling, 15 studiepoeng

5.4 Spesialisering, 30 studiepoeng

I tillegg til basisutdanningen og temaområdene består studiet i 3. studieår av en spesialisering på to deler på til sammen 30 studiepoeng

- Literacy i barnehagen, 15 studiepoeng
- Matematikk og barnekultur, 15 studiepoeng

6. Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen skjer på ukesamlinger henholdsvis i Trondheim, Levanger og i Østersund. I tillegg vil det benyttes IKT i undervisningen.

Samlingsukene avløses av uker med selvstudium og prosjektarbeid eller praksis.

Undervisningen foregår som

- forelesninger, seminarer og gruppeøvelser
- praktiske øvelser
- feltstudier
- veiledning og selvstudium
- internettbasert fjernundervisning
- praksis

6.1 Studiedeltakelse

All undervisning i førskolelærerutdanningen er obligatorisk. For å få godkjent de ulike delene av førskolelærerutdanningen, og få gå opp til aktuelle eksamener, må studenten ha oppfylt alle obligatoriske arbeidskrav, inklusiv krav om tilstedeværelse. For nærmere oversikt over krav til deltakelse og utføring av obligatoriske oppgaver, vises til beskrivelse av hvert emne.

Studenter som ikke har fått godkjent alle obligatoriske arbeidskrav, vil ikke få vurdert eksamensmapper eller kunne gå opp til prøver under eksamensvilkår. Se ellers Forskrift om studentopptak, eksamen m.v., og Reglement og retningslinjer for mapper, Regler for vurdering og behandling av arbeidskrav og Regler for tilstedeværelse.

7. Vurdering

Vitnemålet skal omfatte en karakter for hvert emne. I vitnemålet skal angis bestått praksis, hvor mange studiepoeng hvert fag har hatt, og hvilken spesialisering studenten har tatt. Vitnemål gis av den institusjon studenten er innskrevet ved. Evalueringsgrunnlag fremgår av de enkelte planer.

Vurdering er både veiledning underveis i studiet og en endelig evaluering på slutten av studiet. Vurdering er derfor en viktig del av læringsprosessen og skal bidra til at studentene utvikler forståelse for formålet med studiet og får innsikt i egne forutsetninger for førskolelæreryrket. Gjennom vurderingen i løpet av studiet skal studentene få veiledning om bl.a. arbeidsgang, arbeidsresultat og samarbeid.

Videre skal vurderingen tjene til å gi informasjon til tilsettingsorgan og andre institusjoner om de kvalifikasjonene studentene har for arbeid i barnehage og grunnskolens 1.klassetrinn, eller for videre studier.

Vurderingene er også et middel høgskolen kan bruke for å vite om kvalitetsmålene er nådd, og om det er behov for endringer.

Vurderingsformene skal være varierte og avspeile innhold og arbeidsformer i hvert enkelt temaområde.

Vurderingen omfatter:

- Studentenes vurdering av eget arbeid (spesielt i forhold til praksis, prosjektarbeid, gruppearbeid, aktivitet i timene, deltakelse for å fremme konstruktivt studiemiljø)
- Student- og lærervurdering av innhold, opplegg og arbeidsform knyttet til plan for temaområdene. Gjennom slike vurderinger, systematisert gjennom arbeid med handlingsplan for vurdering av studiekvalitet, vil studentene medvirke til utvikling av utdanningen, både på kort og lang sikt.
- Lærervurdering av studentenes arbeider under studiet og ved slutten av studiet.

Vurderingene som studentene gjør av høgskolens virksomhet inngår i høgskolens system for utvikling av studiekvalitet. Denne type vurderinger gjøres i hovedsak i januar via et Internett-basert spørreskjema. Det er obligatorisk for studentene å gjennomføre denne vurderingen, og det settes av tid på undervisningsplanen til det. Disse systematiske vurderingsordningene er studentenes viktigste kanal til å påvirke egen og etterfølgende studenters arbeidshverdag ved DMMH.

7.1. Obligatoriske arbeidskrav

Gjennom hele studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav som studenten må ha oppfylt for å få godkjent de ulike delene av førskolelærerutdanningen, og for å få gå opp til aktuelle eksamener. Se ellers Forskrift om studentopptak, eksamen m.v. og til Reglement og retningslinjer for mapper, og Regler for vurdering og behandling av arbeidskrav.

Praksisperiodene er obligatoriske og har egne regler for bestått praksis. Se del 4: Plan for pedagogisk praksis.

7.2 Vurderingsformer

Vurderingsformene vil variere, men en sentral arbeids- og vurderingsform i studiet er mapper, som innebærer at oppgaver og arbeider av ulike slag blir kommentert og gitt veiledning på av medstudenter og lærer. 'Mappe' kan dels være en fysisk mappe/perm, en virtuell/elektronisk lagringsplass eller et uttrykk for at ting blir tatt vare på. Hvordan mappebidragene i det enkelte fag skal utformes, og vektet vil faglærer gjøre rede for. Se også presiseringsskriv for hvert fag. Denne deles ut ved studiestart og beskriver hvordan avsluttende vurdering i det enkelte fag skal være. Andre eksamensformer vil forekomme eventuelt sammen med mappeeksamen eller alene. Disse kan være skriftlige og/eller praktiske/estetiske eller muntlige eksamensformer, enkeltvis eller i grupper. Det vises for øvrig til Forskrift om studentopptak, eksamen m.v. og til Reglement og retningslinjer for mapper, og Regler for vurdering og behandling av arbeidskrav.

7.3 Skikkethetsvurdering

Som en del av vurderingen av den enkelte student inngår også vurdering av studentens skikkethet for yrket som førskolelærer. En slik vurdering reguleres av Universitets- og høyskoleloven § 4-10, og Kunnskapsdepartementets forskrift av 30.6.2006: [Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene: www.dmmh.no/regler](http://www.dmmh.no/regler)

Se del 4: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering.

8. Pensum

Det tas forbehold om endringer av pensum.

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

Del 2 Fagplan for bachelor-førskolelærerutdanning, linje Barnekultur og kulturarv.

Fagspesifikk del

1. Studieår

Allment utdanningsområde AUO I: Pedagogikk, lek og læring i
kulturarvspedagogisk miljø

Emnekode	
Navn delemne	AUO I: Pedagogikk, lek og læring i kulturarvpedagogisk miljø
Engelsk navn	
Studiepoeng	30stp (Drama 2, Forming 2, Fysisk fostring 5, Matematikk 5, Kulturarv (museenes ansvar) 2, musikk 2, pedagogikk 7, samfunnsfag 5)
Undervisningsperiode	Høst 1. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Ved fullførts studium skal studenten skal ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise kunnskap og forståelse om den vitenskaplige betydningen av og egnede metoder for hovedområdet pedagogikk med vekt på barn og kulturarv
- Gjøre rede for et pedagogisk grunnsyn, basert på kjennskap til pedagogikken som fagtradisjon og pedagogikkens og læreryrkets betydning i samfunnet
- Vise grunnleggende kunnskap om betydningen av barnekultur og kulturarv
- Vise evne til å vurdere pedagogisk arbeid i forhold til grunnleggende verdier i et demokrati
- Vise grunnleggende teoretisk kunnskap om lek, læring og utvikling, samt evne til å anvende denne kunnskapen i praktisk pedagogisk arbeid med barn i førskolealder
- Kunne gjøre rede for didaktisk tenkning med utgangspunkt i egne observasjoner og dokumentasjoner av barns virksomhet i barnehage
- Vise grunnleggende teoretisk kunnskap om lek, læring og utvikling og kunne relatere dette til små barns matematikk og fysisk fostring
- Tilegne seg kunnskap og forståelse for grunnleggende elementer innenfor de estetiske fagområdene

2. Innhold

Emnet AOU I skal ha to hovedperspektiv:

Pedagogikk, lek og læring og kulturarvspedagogisk miljø

- Utdanningshistorie, læreplanteori og didaktikk
- Førskolelæreryrket som profesjon, i arbeid med barn og voksne
- Kulturarv, pedagogikk og samfunn
- Barnehage og kulturarvspedagogikk
- Matematikk for små barn
- Demokrati og verdier
- Lek, læring og barns utvikling
- Metoder for observasjon og dokumentasjon
- Tilrettelegging av estetisk arbeid i barnehagen

3. Arbeidskrav

Forming

Lage et formingsuttrykk med utgangspunkt i opplevelse fra et museumsbesøk gruppe
Individuelt refleksjonsskriv relatert til arbeid med barn og forming i barnehagen.

Drama

Tverrfaglig gruppevisning med drama, musikk og forming. Studentene skal lage en tverrfaglig visning i et kulturhistorisk miljø, og reflektere individuelt skriftlig over bruken av de estetiske fagene som uttrykksformer i møte med barn og kulturarv.

Fysisk fostring

Deltagelse i praktisk arbeid samt individuell refleksjonsoppgave knyttet til praksis.

Matematikk

Individuell oppgave knyttet til praksis med fokus på barns matematiske opplevelser og oppgaver i vanlige rutinesituasjoner og lek. Muntlig og skriftlig presentasjon.

Musikk

Muntlig gruppepresentasjon av praktisk arbeid med estetiske virkemidler

Pedagogikk

Individuell skriftlig oppgave om lek, knyttet til observasjon av barns lek under barnehagepraksis.

Samfunnsfag

Skriftlig gruppeoppgave om demokratiske verdier

Kulturarv (museenes ansvar)

Individuell skriftlig oppgave med refleksjon over forslag til hvordan en kan anvende kulturarven i arbeidet som førskolelærer.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	AUO I: Pedagogikk, lek og læring i kulturarvpedagogisk miljø

Studiepoeng	12stp (Pedagogikk 7, Samfunnsfag 5)
Prosentandel av karakter	
Undervisningsperiode	Høst 1. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig hjemmeeksamen (8 timer)
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn delemne	AUO I: Pedagogikk, lek og læring i kulturarvpedagogisk miljø
Studiepoeng	18stp (Drama 2, Forming 2, Fysisk fostring 5, Matematikk 5, Kulturarv (museenes ansvar) 2, Musikk 2)
Prosentandel av karakter	
Undervisningsperiode	Høst 1. studieår
Eksamensform	Eksamensmappe, se arbeidskrav
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i tema AUO1 består av individuell skriftlig hjemmeeksamen og en mappeeksamen. Innhold i eksamensmappen består av samtlige arbeidskrav utviklet underveis i studiet, og som bearbeides og leveres i eksamensmappe. Hver eksamen gis en egen karakter og føres på vitnemålet med studiepoeng i henhold til oversikten.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene vil bli gitt i tråd med undervisningsplanen. Presiseringsinstruks vil bli utdelt ved studiestart. Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

5. Pensum

Felles litteratur, gjelder for alle studieår (For de norske studentene)

- Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64. (2005). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra Kunnskapsdepartementet: Lastes ned fra: www.lovdatab.no
- Kunnskapsdepartementet. (2006). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- FNs konvensjon om barnets rettigheter. (2003). Oslo: Barne- og familiedepartementet (Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991. Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller) Lastes ned fra www.regjeringen.no
- Bae, Berit m.fl. (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 79 s.
- Bjørn, Inga & Juuso, Randi. (2006). *Temahefte om samisk kultur i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 47 s.
- Bølgan, Nina. (2006). *Temahefte om "IKT i barnehagen"*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 39 s.
- Friis, Pia. (2006). *Temahefte om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 43 s.
- Gjervan, Marit. (Red.). (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 51 s.
- Høigård, Anne; Mjør, Ingeborg & Hoel, Trude. (2009) *Temahefte om språkmiljø og språkstimulering*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 70 s.
- Lysklett, Olav Bjarne. (Red.). (2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 47 s.
- Mørland, Bodil. (Red.). (2008). *Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 55 s.
- Reikerås, Elin. (2007). *Temahefte om antall, rom og form*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 59 s.
- Rossholt, Nina. (2006). *Temahefte om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 43 s.
- Sandvik, Ninni. (2006). *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. 43 s.
-

I tillegg sentrale dokumenter for den svenske Förskolan:

Läroplan för förskolan: www.skolverket.se

Forming

Granberg, Ann (2001), *Små barns bild- & formskapande; Lek med former, färger och linjer*, Stockholm, Liber, ISBN 47-05049-7. (151 s)

Gandini, Lella, Hill, Lynn, Cadwell, Louise & Schwall, Charles (red) (2005), *In the spirit of the studio: learning from the atelier of Reggio Emilia*, New York, Teachers College Press, 0-8077-4591-X (212 s)

Tilsammen 343 s

Drama

Sæbø, Aud B (2010) *Drama i barnehagen* Oslo: Universitetsforlaget, 293s

Samt artikler utdelt på forelesning

Fysisk fostring

Langlo-Jagtoien, Greta (2002) *Motorik, lek och lärande*, Göteborg, Multicare (2002) 91-971398-8-2 (244 s)

Tillegglitteratur

Ellenby, Ylva (2007) *Barns rätt att utvecklas* Stockholm, Natur och Kultur 978-91-27-11473-9. (196 s)

Grindberg, Tora (2000) *Barn i rörelse /Barn i bevegelse norska* Lund Studentlitteratur.(147s)

Matematikk

Doverborg, Elisabet & Emanuelsson, Gunnar (Red.). (2006). *Små barns matematik: erfaringer från ett pilotprosjekt med barn 1 - 5 år och deras lärare*. Göteborg: NCM, Göteborgs universitet. Kap. 3,4,5,6,7, (72s) ISBN: 91-85143-04-9

Solem Heiberg, Ida & Reikerås Lie, Elin Kirsti (2004), *Det matematiska barnet*, Stockholm: Natur och Kultur Orginaltitel: *Det matematiske barnet* Kap. 1,2,5,6,10 (195s) ISBN: 91-27-72294-5

Tillegglitteratur

Björklund, Camilla (2009). *Ett två många – om barns tidiga matematiska tänkande*. Stockholm: Liber

Johnsen Høines, Marit (2004). *Matematikk som språk – verksamhetsteoretiske perspektiv*, Malmö: Liber Orginaltitel: *Begynneropplæringen* ISBN: 91-47-04670-8

Musikk

Gren, Katarina og Nilson, Birger.(1989); *Bygg och låt*. Mölndal: Lutfisken forlag, 55s

Ruud, Even. (1997) *Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget, 200s

Stehouwer, Gulle Stehouwer.(1998); *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk musikkforlag,

70s

Sæther, Morten (2008) *Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø* Kapittel 9 (16s) i Kibsgaard, Sonja. *Grunnleggende læring i et stimulerende miljø*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sæther, Morten. og Aalberg, Elin.A (2006); *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget, 165s

Noter/sanger 40 s

Til sammen: 530s

Pedagogikk

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og Hoel, Torlaug L. (2010) *Skrive for å lære, skriving i høyere utdanning*, Oslo: Abstrakt forlag. 233 s. / Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis og

Hoel, Torlaug L. (2002). *Skriva för att lära. Skrivande i högre utbildning*. [översättning: Sten Andersson] Lund: Studentlitteratur. 209 s.

Gunnestad, Arve. (2007). *Didaktikk for førskolelærere*. (4. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. 292 s. (Kap. 1-4) 136 s.

Jensen, Elisabeth och Helle Jensen (2008) *Professionellt föräldrasamarbete* Liber förlag

Kloep, Marion og Hendry, Leo. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag. 293 s.

Lillemyr, Ole Fredrik. (2002). *Lek - opplevelse - lärande i förskola och skola*. [översättning: Annica Claesdotter]. Stockholm: Liber. 317 s. / Lillemyr, Ole Fredrik. (2004). *Lek, opplevelse, læring: i barnehage og skole*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. 299 s.

Lökken, Haugeen, Röthle (2008) *Småbarnspedagogik Fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. Liber

Lökken, Gunvor og Søbstad, Frode. (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (3. utg.) 155 s. / Gunvor Lökken, Frode Søbstad. (1995). *Observation och intervju i förskolan*. Lund: Studentlitteratur. 131 s.

Pramling Samuelsson, Ingrid og Carlsson, Maj Asplund. (2009) *Det lekende, lærende barnet, i en utviklingspedagogisk teori*. [oversettelse: Astrid Manger) Oslo: Universitetsforlaget. 252 s.

Pramling Samuelsson, Ingrid og Carlsson, Maj Asplund. (2003). *Det lekande lärande barnet; i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber. 240 s.

Samfunnsfag

Bø, Sigrid & Eilertsen, Turid Følling (1994). 2 utg. *Framover med fortida. Innføring i miljø- og kulturvernarbeid*. 2 utg. Oslo. Det Norske Samlaget. (Kapittel 1, 14 s.).
Elektronisk utgave:http://www.nb.no/utlevering/contentview.jsf?&urn=URN:NBN:no-nb_digibok_2008020800024#&struct=DIV4

Dahl, Robert A. (1998). *On democracy*. New Haven. Yale University Press.

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodikk*. Stockholm. Liber. Del 1, 2 og 4.

Korsvold, Tora (2008). *Barn og barndom i velferdsstatens småbarnspolitik*. Oslo. Universitetsforlaget. (s. 11-174, 163 s.).

Moen, Kari Hoås (2004). *Nærmiljø og samfunn i barnehagen*. Oslo. Universitetsforlaget. (Kap. 5, 38 s).

Sigurdson, Ola (2002). *Den goda skolan - om etik, läroplaner och skolans värdegrund*. Lund. Studentlitteratur (182 s)

Tønnessen, Rolf Th. & Tønnessen, Marianne (2007). *Demokratisk dannelse. Fagdidaktikk i samfunnskunnskap*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kapittel 1 og 3, 4, 46 s)

Kulturarv (museenes ansvar)

Alsвик, Elling (2009) *Museumssamlingene i En Smuk Fremtid – Trøndelag Folkemuseum Sverresborg 100 år*. Trondheim (s.109 – 125) (16s)

Blom, Kari (2008) *Norsk barndom gjennom 150 år – en innføring*. Bergen (2.opplag) (s. 77 -120) Kap. Barnehagen. Fra asylter til pedagogiske institusjoner, 43s

Bohman, Stefan & Palmqvist, Lennart (red)(1997) *Museer och kulturarv* Stockholm s. 9-18, (10 s)

Enerstvedt, Åse (1993) *Tradisjons- og kulturformidling til barn. Etnofolkloristisk perspektiv i Ivar Selmer-Olsen (red):Kulturens fortellinger*. (s.99 – 109) (10 s)

Ericsson, Magnus (2007) *Lek och lär på Jamtli i Friluftsmuseer, kulturarv och lärande*, Fornvårdaren 29, Jamtli forlag s.50 -61, (11s)

Floris, Lene, Annette Vasstrøm: *På museum, mellom opplevelse og opplysning*. s.23-42. (19s)

Rentzhog, Sten (2007) *Friluftsmuseerna. En skandinavisk idé erövrar världen*, (Kristianstad s15-22, 406-431, (33s)

Sjögren, Eva och Lundström Catarina (2001) *Historia på riktigt! Arkivpedagogik i praktiken*,

s. 11-21, 11s

Welinder, Stig, Miljö (1993) *Kultur och kulturmiljö* Stockholm s 45-53. (8s)

Zipsane, Henrik (2008) *Lifelong Learning through Heritage and Art* The Routledge international handbook of lifelong learning, Peter Jarvis (ed.) London & New York s. 173-182.(10s)

Tilleggs litteratur

Arcadius, Kerstin, Museum på svenska: Läns museerna och kulturhistorien, Nordiska museets handlingar 123s

Uvalg fra Bø, Sigrid og Eilertsen, Turid Følling: *Vårt hjerte vet, vårt øye ser, kulturvern i Norge.*
Tilsvarende på svensk side hadde vært ønskelig.

Hodne, Ørnulf (2003) *Barndom i Norge gjennom tusen år.* J.W. Cappelens Forlag (s.111 – 263) utvalgte sider

Lundberg, Bengt & Ågren, Per-Uno (1999), *Historiebilder – om intention och reception i museer*

Pettersson, Nina (2004) *Högt i tak. En inspirationskrift om kulturmiljøpedagogik*, RAÄ

Rentzhog, Sten, Friluftsmuseerna (2007) *En skandinavisk idé erövrar världen*, (Kristianstad s 432 -447

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

Tema 1 Barn som kulturbærere

Emnekode	
Navn delemne	Tema I: Barn som kulturbærere
Engelsk navn	
Studiepoeng	15stp (Kulturarv (museenes ansvar) 2, Naturfag 2, Norsk 1, Pedagogikk 2, RLE 3, Samfunnsfag 3, Forming 2)
Undervisningsperiode	Vår 1. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise kunnskap om og forståelse for barnet som skaper og bærer av samisk kultur og kunnskap
- Vise kunnskap om og forståelse for kulturelle uttrykksformer
- Vise kunnskap om barns læring i relasjon til tid og rom
- Vise evne til selvstendig og sammen med andre å planlegge, gjennomføre, evaluere, lede og utvikle lek og andre lærende aktiviteter i barnehage, kulturinstitusjoner og annen barneorientert virksomhet i samfunnet

2. Innhold

Tema 1: Barn som kulturbærere - med særskilt vekt på samiske forhold

- Barndom før og nå
- Barns kulturelle og personlige identitet
- Filosofi med barn
- Barnekultur og genus
- FNs barnekonvensjon
- Lek og lekkultur, før og i framtiden

3. Arbeidskrav

Forming

Individuell praktiskoppgave om arbeid med samiske tema i barnehagen.

Kulturarv (museenes ansvar)

Individuell skriftlig oppgave. Ta utgangspunkt i ”arbeidsåret” i jordbruket, eventuelt i fiske eller reindrift og planlegg et pedagogisk opplegg.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Tema I: Barn som kulturbærere
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	60 %
Undervisningsperiode	Vår 1. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig eksamen (6 timer)
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn delemne	Tema I: Barn som kulturbærere
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	40 %
Undervisningsperiode	Vår 1. studieår
Eksamensform	Praktisk gruppeeksamen på et av museene
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i tema 1 består av individuell skriftlig eksamen og praktisk gruppeeksamen. Hver eksamen gis en egen karakter som slås sammen med vektning 40 – 60 i henhold til oversikten over. Denne karakteren føres på vitnemålet.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene vil bli gitt i tråd med undervisningsplanen. Presiseringsinstruks vil bli utdelt ved studiestart. Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Forming

Barnes, Rob (1994) *Lära barn skapa: Kreativt arbete med barn*, Lund, Studentlitteratur, 91-44-39501-9 (176 s)

Hasselrot, Astrid (2004) *Pedagogen och penseldraget*, Mölnlycke, Nordiska akvarellmuseet, 2004, 91-89477-19-7 (190 s)

Myndigheten för skolutveckling, Faktisk fantasi - barns språkutveckling genom skapande, <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1855> pdf-fil

Skoglund, Elisabet, *Lusten att skapa*, Stockholm, Berghs, ISBN 9789150213317 (144 s)

RLE

Sødal, Helje K(2006) *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*, 3. utgave, Høyskoleforlaget Kristiansand Kap 1-5, 105s

Samisk

Balto, Asta (1997): *Samisk barneoppdragelse i endring*. Ad notam forlag

Elfström, Ingela mfl (2008): *Barn och naturvetenskap* Liber forlag

Fjellheim, Frode (2004): *Med joik som utgangspunkt*. Trondheim Vuelie

Juuso, Randi og Bjørn, Inga M Eira (2006): *Temahefte om samisk kultur i barnehagen*. Kunnskapsdepartementet.

Larsen, Ove (2005): "Sørsamisk musikkultur - aktuelt uttrykk med historiske røtter". *I: Studia Musicologica Norvegica*, nr 31, 85-98
http://www.idunn.no/ts/smn/2005/01/sorsamisk_musikkultur_aktuelt_uttrykk_med_historiske_rotter

Myrvoll, Marit (1999): *Samene: ett folk i fire land: samisk innhold i læreplanverket - en ressursbok for lærere i grunnskolen*" Samisk utdanningsråd, Kautokeino

[Westerdahl, Christer](#) (2009): *Sydsamer från Bottenhavet till Atlanten : en introduktion till samerna i Ångermanland och Åsele Lappmark med angränsande delar av Jämtland och Norge* Skärhamn : Båtdokgruppen

Kulturarv (museenes ansvar)

Blom, Kari (2008) *Norsk barndom gjennom 150 år – en innføring*. Bergen (2.opplag)
(s. 77 -120) Kap. Barn i familien og Barn og arbeid. (43 s)

Ohlander, Ann-Sofie (1993) *Det bortträngda barnet*, (Hist inst Uppsala, s 31-50, 57-60, (24s)

Østby, Leif (1984) *Barnemotiver i billedkunsten* (s. 179 – 195) Bjarne Hodne og Sølvi Sogner
(red): *Barn av sin tid – fra norske barns historie*, Universitetsforlaget (19 s)

Tillegglitteratur

Bull, Edvard (1984) *Barn i industriarbeid* i Bjarne Hodne og Sølvi Sogner (red): *Barn av sin
tid – fra norske barns historie*, Universitetsforlaget(s. 77 -86), 9s

Bjurman, Eva-Lis (1983) *Fakta om barn förr*, Uppsala (90s)

Garberg, Ann Siri Hegseth og Berit Gullikstad (1990) *Barn i byen – oppvekstvilkår i
mellomkrigstida*. Trondheim (ca 20 sider). Heftet fås kjøpt på Trøndelag Folkemuseum.

Hedlund, Märta (2001) *Barnets uppfostran och utbildning i en storfamilj*, Jämten 2001, s 27-
35, 9s

Hodne, Ørnulf (2003) *Barndom i Norge gjennom tusen år*. J. W. Cappelens Forlag (s.111 –
263), 111s

Slettan, Dagfinn (1984) *Barnearbeid i jordbruket* i Bjarne Hodne og Sølvi Sogner (red): *Barn
av sin tid – fra norske barns historie*, Universitetsforlaget (s. 65 -74)9s

Svelmo, Petter (1989) *Barnearbeid i jordbruket i etterkrigstida. En undersøkelse fra Verdal I*
Dagfinn Slettan (red) *Bondesamfunn i oppløsning? Trønderske bondesamfunn 1930 –
1980*. Lesja (s. 82 – 100), 18s

Tema 2: Tiden og rommets kultur

Emnekode	
Navn delemne	Tema II: Tidens og rommets kultur
Engelsk navn	
Studiepoeng	15stp (Fysisk fostring 2, Matematikk 5, Kulturarv (museenes ansvar) 4, Naturfag 2, RLE 2)
Undervisningsperiode	Vår 1. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise kunnskap om og forståelse for barnet som skaper og bærer av samisk kultur og kunnskap
- Vise kunnskap om og forståelse for kulturelle uttrykksformer
- Vise kunnskap om barns læring i relasjon til tid og rom
- Vise evne til selvstendig og sammen med andre å planlegge, gjennomføre, evaluere, lede og utvikle lek og andre lærende aktiviteter i barnehage, kulturinstitusjoner og annen barneorientert virksomhet i samfunnet

2. Innhold

Tema 2: Tiden og rommets kultur

- Årstider og høytider
- Oppfatning av tid og rom
- By og land, gård og gate, inne- og uteliv
- Materiell kultur /tingenes kultur
- Matens kultur
- Natur og tradisjon

3. Arbeidskrav

Fysisk fostring

Deltagelse i praktisk arbeid samt individuelle refleksjonsskriv over innholdet i øvelsene

Naturfag

Deltagelse i ekskursjoner og praktiske individuelle oppgaver knyttet til emne natur og miljø i bærekraftig utvikling.

RLE

Individuell refleksjonsskriv omkring religions rolle i formidling av høytider i barnehage og på museum.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Tema II: Tidens og rommets kultur
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	40 %
Undervisningsperiode	Vår 1. studieår
Eksamensform	Praktisk gruppeeksamen
Varighet eksamen	<i>(Varighet for eksamen)</i>
Sensur	<i>Intern sensur</i>
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn delemne	Tema II: Tidens og rommets kultur
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	60 %
Undervisningsperiode	Vår 1. studieår
Eksamensform	Individuelt skriftlig refleksjonsskriv knytta til praktisk gruppeeksamen
Varighet eksamen	<i>(Varighet for eksamen)</i>
Sensur	<i>Intern sensur</i>
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i tema 2 består av praktisk eksamen i gruppe med individuell skriftlig eksamen. Hver eksamen gis en egen karakter som slås sammen med vektning 40 – 60 i henhold til oversikten over. Denne karakteren føres på vitnemålet.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen. Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Fysisk fostring

Britta Brügge, Matz Glantz, Klas Sandell (2007) *Friluftslivets pedagogik*, Liber, Stockholm 288s

Matematikk

Doverborg, Elisabet & Emanuelsson, Gunnar (Red.). (2006). *Små barns matematik: erfaringer från ett pilotprojekt med barn 1 - 5 år och deras lärare*. Göteborg: NCM, Göteborgs universitet. Kap. 8,9,10,11,12,13,14, (94s) ISBN: 91-85143-04-9

Solem Heiberg, Ida & Reikerås Lie, Elin Kirsti (2004), *Det matematiska barnet*, Stockholm: Natur och Kultur Originaltitel: *Det matematiske barnet*, Kap. 3,4,7,8,9 (139s) ISBN: 91-27-72294-5

Tillegglitteratur

Björklund, Camilla (2008). *Bland bollar och klossar. Matematik för de yngsta i förskolan*. Lund: Studentlitteratur

Persson, Annika & Wiklund, Lena (2007). *Hur långt är ett äppelskal - tematiskt arbete i förskolan*. Stockholm: Liber.

Naturfag

Britta Brügge, Matz Glantz, Klas Sandell (2007) *Friluftslivets pedagogik*, Liber, Stockholm 240s

Ødegaard, Torbjørg, Lie Sigmund, Vedum, Trond Vidar og Aaseth, Hilde (2008) *Blåe vann og grønne skoger* Oplandske bokforlag, Vallset 175 sider

Kompendium 70 sider

RLE

Sødal, Helje K(2006) *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*, 3. utgave, Høyskoleforlaget Kristiansand Kap. 6-10, 150s

Kulturarv (museenes ansvar)

Arbete och redskap (1988) Stockholm 1988, Matberedning s 193-230, (37s)

Borgström, Britt-Marie (2003) *Tidsresan. Lek och fantasi som pedagogisk metod*. Värnamo (60s)

Christensen, Anne Louise Gjesdal (1991) *Livet i og mellom husene*. Utvalgte artikler om livsform og bymiljø. Oslo (s. 124 – 137: Byeksplosjon (*Kan hentes fra Aschehougs Norges kulturhistorie, bind 5*), 13s

Dybdahl, Audun (1988) *Fra ull og lin til klær*. Steinkjer museum (70s).

Hooper-Greenhill, Eilean (2007) *Museums and education*, s 1-8, 53-62, (19s)

Hodne, Ørnulf (2000) *Årshøytidene i Norsk folketro*, Oslo (47 s)

Krokann, Inge (1942) *Det store hamskiftet i bondesamfunnet* med etterord av Tore Pryser, alt artikkel fra PAX forlag: Hamskiftet, 100s

Ljung, Berit, *Museer och erfارande*. Avhandling i pedagogik. Pedagogiska institutionen: Stockholms universitet, Utvalgte sider

Strandin, Marianne, *Friluftsmuseet och förmedling – bebyggelsen som pedagogiskt redskap*, Fornvårdaren 29, s 71-82 12s

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

2. Studieår

Allment utdanningsområde AUO II: Språk, identitet og kulturelle uttrykksformer

Emnekode	
Navn hovedemne	AUO II: Språk, identitet og kulturelle uttrykksformer
Engelsk navn	
Studiepoeng	30(Norsk 4, Pedagogikk 5, RLE 5, Drama 2,5, Musikk 2,5, Forming 1, Naturfag 3, Samfunnsfag 5, Kulturarv (museenes ansvar) 2)
Undervisningsperiode	Høst 2. studieår
Emneansvarlig	

Studiet skal ha to delemner:
Språk og identitet og Kulturelle uttrykksformer

Delemne 1: Kulturelle uttrykksformer

Emnekode	
Navn delemne	Kulturelle uttrykksformer
Engelsk navn	
Studiepoeng	15 stp (Naturfag 3, samfunnsfag 2, pedagogikk 2, drama 2,5, musikk 2,5, forming 1, kulturarv (museenes ansvar) 2)
Undervisningsperiode	Høst 2. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Studenten skal ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise grunnleggende kjennskap til språkets betydning kulturelt og for den personlig identiteten
- Vise god kunnskap om barns språkutvikling
- Vise kunnskap om naturens og miljøets betydning for identitet og kultur
- Redegjøre for og kritisk problematisere begrepet ”bærekraftig utvikling” med dets økologiske, økonomiske og sosiale dimensjoner

- Ha kjennskap til og kunne anvende ulike kommunikasjonsformer i arbeid med barnekultur og kulturarvpedagogikk
- Diskutere klasse, genus, etnisitet og kultur med hensyn til deres betydning som sosiale bakgrunnsfaktorer i pedagogisk virksomhet
- Planlegge, gjennomføre og reflektere over, samt dokumentere egen praksis
- Vise evne til filosofisk samtale med barn
- Vise kunnskap om grunnleggende etisk tenkning og reflektere over yrkesetiske forhold

2. Innhold

Kulturelle uttrykksformer

- Kulturelle uttrykksformer
- Kultur, natur og miljø i bærekraftig utvikling
- Natur- og miljølære
- Utefag og miljølære

3. Arbeidskrav

Forming

Individuell refleksjonsskriv: Hvordan kan en integrere forming i et tverrfaglig opplegg i barnehagen.

Drama og kulturarv (museenes ansvar)

Studentene skal i gruppe utvikle og gjennomføre et dramapedagogisk opplegg i et kulturhistorisk miljø på Sverresborg. Opplegget skal utvikles med tanke på å kunne gjennomføres med barn. Studentgruppene skal prøve ut opplegget på resten av klassen.

Musikk

Observasjon og refleksjon over barns musikalske uttrykk. Individuell skriftlig oppgave.

Naturfag

Deltagelse i ekskursjoner og praktiske individuelle oppgaver knyttet til emne natur og miljø i bærekraftig utvikling.

Pedagogikk og samfunnsfag

Gruppeoppgave med individuell muntlig presentasjon om kulturelt mangfold

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Kulturelle uttrykksformer
Studiepoeng	15stp (Naturfag 3, samfunnsfag 2, pedagogikk 2, drama 2.5, forming 1, musikk 2.5, museene 2)
Prosentandel av karakter	60 %

Undervisningsperiode	Høst, 2. studieår
Eksamensform	Individuell hjemmeeksamen
Varighet eksamen	8 uker
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn delemne	Kulturelle uttrykksformer
Studiepoeng	15stp (Naturfag 3, samfunnsfag 2, pedagogikk 2, drama 2.5, forming 1, musikk 2.5, museene 2)
Prosentandel av karakter	40 %
Undervisningsperiode	Høst, 2. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig eksamen
Varighet eksamen	3 timer
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i delemne 1 Kulturelle uttrykksformer består av individuell hjemmeeksamen, og individuell skriftlig eksamen.

Hver eksamen gis en egen karakter som slås sammen med vektiging 40 – 60 i henhold til oversikten over. Denne karakteren føres på vitnemålet.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen.

Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Forming

Fagerlund, Birgitta & Moqvist, Lillemor (2010) *Låt barnen skapa, språkutveckling genom bilder*. Stockholm, hallgren ock fallgren Studieförlag AB, 151s

Skoglund, Elisabet (1998) *Lusten att skapa*. Stockholm, Berghs. 144s

Drama

Borgström, Britt-Marie (2003) *Tidsresan –Lek och fantasi som pedagogisk metod*. Stockholm: Nordisk museets förlag, 142s

Sæbø, Aud B (2010) *Drama i barnehagen* Oslo: Universitetsforlaget, 293s

Lindqvist, Gunilla (1997) *Lekens muligheter* Oslo: ad. Notam Gyldendal, 76 – 176 100s

Samt artikler utdelt på forelesning

Musikk

Gren, Katarina og Nilson, Birger. (1989); *Bygg och låt*. Mölndal: Lutfisken forlag, 55s

Ruud, Even. (1997); *Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget. 200s

Stehouwer, Gulle Stehouwer.(1998); *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk musikkforlag, 70s

Sæther, Morten (2008) *Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø* Kapittel 9 16s i
Kibsgaard, Sonja. (2008); *Grunnleggende læring i et stimulerende miljø*. Oslo:
Universitetsforlaget.

Sæther, Morten. og Aalberg, Elin.A (2006); *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget, 165s
Noter/sanger 40 s
Til sammen: 530s

Naturfag

Britta Brügge, Matz Glantz, Klas Sandell (2007) *Friluftslivets pedagogik*, Liber, Stockholm 240s

Ødegaard, Torbjørg, Lie Sigmund, Vedum, Trond Vidar og Aaseth, Hilde (2008) *Blå vann og grønne skoger* Oplandske bokforlag, Vallset 175 sider

Kompendium 70 sider

Pedagogikk

Gunnestad, Arve. (2007) *Didaktikk for førskolelærere* (4.utgave) Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 9) 23s.

Kompendium: Kulturelle uttrykksformer 150 s.

Samfunnsfag

Moen, Kari (2004) *Nærmiljø og samfunn i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap 5 og 6 (60 s)

Kompendium ca 80 s.

Kulturarv (museenes ansvar)

Bohman, Stefan "Besökarna och museendet av historien" i Bohman, Stefan och Palmqvist, Lennart *Museer och kulturarv*, 1997, s. 92-104 (13 s.)

Cserhalmi, Niklas(1997) *Fårad mark. Handbok för tolkning av historiska kartor och landskap* Bygd och Natur nr 6., Lund 1998. s. 110-130 (20 s.)

Eggset, Alf (1994) : *Treet i trøndersk kultur*, Trøndelag Folkemuseum, Trondheim, skrifter, Bind 3, ISBN- 82 -90348-22-3 s.4-43 – (25s)

Magnusson, Åse (2002) *Identiteter och konflikter i opplevelsehistoria* i Aronsson, Peter & Larsson, Erika *Konsten att lära och viljan att uppleva*, Växjö s.163-178 (16 s.)

Sporrong, Ulf (1995) *Ägandets reproduktion - om arvsregler och landskapsutveckling i 1700-talets Dalarna i Äganderätten i lantbrukets historia* Red. Mats Widgren, Nordiska museet, Stockholm s. 99-107 (6 s.text)

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

Delemne 2: Språk og identitet

Emnekode	
Navn delemne	Språk og identitet
Engelsk navn	
Studiepoeng	15stp (Pedagogikk 3, Samfunnsfag 3, norsk4, RLE 5)
Undervisningsperiode	Høst 2. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Studenten skal ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise grunnleggende kjennskap til språkets betydning kulturelt og for den personlig identiteten
- Vise god kunnskap om barns språkutvikling
- Vise kunnskap om naturens og miljøets betydning for identitet og kultur
- Redegjøre for og kritisk problematisere begrepet ”bærekraftig utvikling” med dets økologiske, økonomiske og sosiale dimensjoner
- Ha kjennskap til og kunne anvende ulike kommunikasjonsformer i arbeid med barnekultur og kulturarvspedagogikk
- Diskutere klasse, genus, etnisitet og kultur med hensyn til deres betydning som sosiale bakgrunnsfaktorer i pedagogisk virksomhet
- Planlegge, gjennomføre og reflektere over, samt dokumentere egen praksis
- Vise evne til filosofisk samtale med barn
- Vise kunnskap om grunnleggende etisk tenkning og reflektere over yrkesetiske forhold

2. Innhold

Språk og identitet

- Språk, kultur, identitet og sosialisering
- Språk som tekst og kommunikasjon
- Barns språkutvikling
- Barn og religion i kulturelt etnisk mangfold
- Grunnelementer i etisk tenkning
- Didaktikk
- Pedagogisk lederskap

3. Arbeidskrav

RLE

Studentene skal hver for seg lage en faglig begrunnet plan for formidling av religiøse fortellinger i barnehagen. Planen drøftes i gruppe, og et referat fra denne gruppesamtalen sendes faglærer som dokumentasjon. Planene legges ved dokumentasjonen.

Norsk

Analyse av barns språk og dialoger i barnehagen. Individuell oppgave.

Samfunnsfag og pedagogikk

Gruppeoppgave med individuell muntlig presentasjon om pedagogisk ledelse.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Språk, identitet
Studiepoeng	15stp (Pedagogikk 3, Samfunnsfag 3, norsk4, RLE 5)
Prosentandel av karakter	100 %
Undervisningsperiode	Høst, 2. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig hjemmeeksamen
Varighet eksamen	En uke
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i delemne 2: Språk og identitet består av individuell hjemmeeksamen.

Hjemmeeksamen gis en karakter som som føres på vitnemålet.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen.

Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Norsk

Høigård, Anne (2006): *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. Oslo, Universitetsforlaget, 319s

Svensson, Ann – Katrin (2009) *Barnet, språket och miljön*. Lund, Studentlitteratur

Pedagogikk

Frønes, Ivar. (2007) *Moderne barndom*. (2. utg.) Oslo: Cappelen Akademisk forlag. 166 s.

Gunnestad, Arve. (2007). *Didaktikk for førskolelærere*. (4. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. 292 s.
(Kap. 5-7) 74 s.

Halldén, Gunilla (red) (med Ann-Marie Markström, Maria Simonsson, Eva Änggård). (2007).
Den moderna barndomen och barns vardagsliv. Stockholm: Carlsson bokförlag. 199 s

Mårdsjö, A-C. (2010). *Lära andra lära: medveten strategi för lärande i förskolan*. Stockholm:
Liber. ISBN 978-91-47-01519-1

Sheridan, S., Pramling Samuelsson, I., & Johansson, E. (2010). *Förskolan: Arena för barns
lärande*. Stockholm: Liber. ISBN 978-91-47-09961-0

RLE

Bettum, Anders (2007) *Våre hellige rom: seks religioner på vandring*. Oslo: Yggdrasil forlag i
samarbeid med Kontur media og Oslo museum, inter kulturelt museum 121s

Heiene, Gunnar (2005) *Prinsipiell etikk* Fagbokforlaget Oslo 75s

Henriksen, J-O. (2005) *Menneskesyn – historisk arv og varig aktualitet*, Gyldendal akademisk
forlag Oslo, Kap1-10, 125s

Kompendium sammen med norsk/svensk – om og med fortellinger

Samfunnsfag

Larsen, A. & Slåtten, M. (2006). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for førskolelærere*.
Bergen: Fagbokforlaget. (Kapittel 3, 6-9, 73 s).

Wellros Seija. (1998) *Språk, kultur och social identitet*. Lund: Studentlitteratur (sid 49-79 och
115-160)

Utvalgte artikler

50s

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studentene har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

Tema 3 Språk og kommunikasjon

Emnekode	
Navn delemne	Tema 3: Språk og kommunikasjon
Engelsk navn	
Studiepoeng	15stp (Drama 2.5, Forming 2, Kulturarv (museenes ansvar) 1, Musikk 2.5, Norsk 7)
Undervisningsperiode	Vår 2. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Studenten skal ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise ferdigheter og evne til å arbeide med estetiske og kulturelle uttrykksformer
- Vise kunnskap om og forståelse for kulturarv i et lokalt og globalt perspektiv
- Vise evne og ferdighet til å planlegge, lede, gjennomføre, utvikle og evaluere aktiviteter i barnehage og andre kulturinstitusjoner

2. Innhold

Fordypning 3: Språk og kommunikasjon

- Norske, svenske og andre kulturers barnelitteratur og tradisjonstekster
- Regionale kulturspor og kulturuttrykk
- Dialekter
- Fortellingsmetodikk og fortellingskunst
- Estetiske uttrykksformer som kunst og metode

3. Undervisning

Undervisningen foregår som

- forelesninger, seminarer og gruppeøvelser
- praktiske øvelser
- feltstudier
- veiledning og selvstudium
- internettbasert fjernundervisning
- praksis

4. Arbeidskrav

Forming

Individuell skriftlig refleksjon over hvordan forming kan brukes som språk og uttrykk.

Drama

Gjennomført fortellerkurs og fortellerstund for barn i gruppe

Musikk

Godkjent individuelt sangrepertoar. Studentene presenter norske og svenske barnesanger

Norsk

Minne fra egen barndom (individuell oppgave)

Studentene skal skrive ned et barndomsminne om noe som både var viktig for dem i oppveksten og kan bety noe for dem som pedagoger.

Analyse og formidling av fortelling eller bildebok (gruppe bestående av to eller tre studenter)

Studentene skal analysere en selvvalgt fortelling eller bildebok, formidle den til barn i barnehage eller på museum og reflektere i etterkant over barnas respons vurdert i forhold til valg av tekst og formidlingsmåte.

Kulturarv museenes ansvar

Individuell skriftlig oppgave: Vurdere utvalgte kulturinstitusjoner som pedagogiske arenaer.

5. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Tema 3: Språk og kommunikasjon
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	40 %
Undervisningsperiode	Vår, 2. studieår
Eksamensform	Praktisk gruppeeksamen
Varighet eksamen	6 uker
Sensur	Intern
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn delemne	Tema 3: Språk og kommunikasjon
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	60 %
Undervisningsperiode	Vår, 2. studieår

Eksamensform	Individuell skriftlig hjemmeeksamen med refleksjonsskriv knytta til praktisk gruppeeksamen
Varighet eksamen	7 uker
Sensur	Intern
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i tema 3 består av praktisk gruppeeksamen og individuell skriftlig eksamen. Hver eksamen gis en egen karakter som slås sammen med vektig 40 – 60 i henhold til oversikten over. Denne karakteren føres på vitnemålet.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen. Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

6. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Forming

Barnes, Rob (1994) *Lära barn skapa: Kreativt arbete med barn*, Lund, Studentlitteratur, 91-44-39501-9 (176 s)

Hasselrot, Astrid (2004) *Pedagogen och penseldraget*, Mölnlycke, Nordiska akvarellmuseet, 91-89477-19-7 (190 s)

Drama

Larsen A-M (1993) *Drama Dramaforløp*. DMMHs publikasjonsserie nr 2

Larsen A-M (2002) *Skal jeg leke deg en fortelling? Rapport fra et prosjekt om fortelling lek* i Sagberg, S og Steinsholt K, (2002) *Konstruksjoner av barn og barndom*, Oslo, Universitetsforlaget.

Myrstad, A. (2011) *Improvisasjon som innstilling i det pedagogiske arbeidet med de yngste barna* i Sverdrup Liset, M, Myrstad, A, Sverdrup, T (2011) *Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna*. Fagbokforlaget.

Pape N-P, Pape S. (2011) *Improviserende veiledning* i Sverdrup Liset, M, Myrstad, A, Sverdrup,

Utfyllende litteratur:

Dahlsveen, H (2008) *kap 4 Formidlingen i Innføringsbok i muntlig fortellerkunst*, Oslo, Universitetsforlaget

Musikk

Gren, Katarina og Nilson, Birger. (1989); *Bygg och låt*. Mölndal: Lutfisken forlag, 55s

Ruud, Even. (1997); *Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget, 200s

Stehouwer, Gulle Stehouwer.(1998); *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk musikkforlag, 70s

Sæther, Morten (2008) *Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø* Kapittel 9 (16s). I Kibsgaard, Sonja. *Grunnleggende læring i et stimulerende miljø*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sæther, Morten. og Aalberg, Elin.A (2006); *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget 165s

Noter/sanger 40 s

Til sammen: 530s

Norsk

Mjør, Ingeborg, Birkeland, Tone. og Risa, Gunvor (2006): *Barnelitteratur – sjangrar og teksttypar*. Oslo, Cappelen Akademisk Forlag

Alternativ for Mjør for svenske studenter:

Kåreland, Lena. (2009). *Barnboken i samhället*. Lund: Studentlitteratur.

Nikolajeva, Maria (2003): *Bilderbokens pusselbitar*, kapittel 1 – 3. Lund, Studentlitteratur

I tillegg kommer

- et utvalg skjønnlitterære tekster (dikt, rim og regler, fortellinger og bildebøker) på inntil 100s

- et utvalg artikler med et samlet omfang på inntil 100 sider.

Kulturarv (museenes ansvar)

Brok, Lene, (2007) *Berätta, berätta! : en bok om berättandets rum*
Stockholm: Runa ISBN 978-91-88298-82-9 s. 9-48 (39 s.)
(finns även på danska)

Fast, Carina, (2001) *Berätta!: inspiration och teknik*
Stockholm: Natur och kultur, ISBN 91-27-72290-2 s. 5-18 (13 s.)

Forsberg-Ahlcrona, Mirella (1991) *Ta handdockan : lek - skapande – fantasi*. Göteborg: Vio
Vio, ISBN 91-630-0587-5 s. 59-69 (10 s.)

Kildebo, Atle (red), Kvisgaard, Karin og Otlo, Solveig(2009) *Norske dukker 1770 – 1970*, s.12 – 15, ISBN 978-82-996412-4-1, Drammen, Samler og antikkbørsen

Totalt: 66 s

Tema 4 Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling

Emnekode	
Navn delemne	Tema 4: Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling
Engelsk navn	
Studiepoeng	15 (Pedagogikk 4, Norsk 4, Samfunnsfag 2, Kulturarv (museenes ansvar) 5)
Undervisningsperiode	Vår 2. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Studenten skal ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise ferdigheter og evne til å arbeide med estetiske og kulturelle uttrykksformer
- Vise kunnskap om og forståelse for kulturarv i et lokalt og globalt perspektiv
- Vise evne og ferdighet til å planlegge, lede, gjennomføre, utvikle og evaluere aktiviteter i barnehage og andre kulturinstitusjoner

2. Innhold

Fordypning 4: Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling

- Barnehagen som kulturinstitusjoner
- Kulturarv og bærekraftig utvikling
- Kulturarv i internasjonalt perspektiv
- Museer og andre kulturinstitusjoner som pedagogisk arena

3. Undervisning

Undervisningen foregår som

- forelesninger, seminarer og gruppeøvelser
- praktiske øvelser
- feltstudier
- veiledning og selvstudium
- internettbasert fjernundervisning
- praksis

4. Arbeidskrav

Samfunnsfag, norsk og pedagogikk

Gruppeoppgave om kulturelt mangfold i barnehage og samfunn

Norsk

Digital fortelling (gruppe bestående av to eller tre studenter)

Studentene skal lage en digital fortelling for eller sammen med førskolebarn.

5. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Tema 4: Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling
Studiepoeng	15stp (Norsk 4, Kulturarv (museenes ansvar) 5, Pedagogikk 4, Samfunnsfag 2)
Prosentandel av karakter	100 %
Undervisningsperiode	Vår, 2. studieår
Eksamensform	Prosjektarbeid i gruppe
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i tema 4 består av prosjektarbeid i gruppe. Prosjektarbeidet gis en karakter med studiepoeng i henhold til oversikten. Denne karakteren føres på vitnemålet.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen. Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

6. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Norsk

Barnekultur, mediekultur og mediekunnskap:

Balling, G. (2006). *Fortælling mellem børnekultur og børns kultur. Fortælling som formidlingsform for 3-6 årige*. København: Børnekulturens netværk.

Lastes ned fra www.boernekultur.dk

Hansen, J. og Hansen, H. (2007). *Digital kulturformidling – børn og forskere har ordet*. København, Kulturstyrelsen. Lastes ned fra

http://www.kulturarv.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/publikationer/emneopdelt/digitalisering/digitalkultur/formidl/publikation.pdf

Helvad, B. og Madsen, T. M. (2006). *Slip fortællingen løs. Kunst- og kulturformidling til de 3-6-årige*. København: Børnekulturens Netværk

Alternativ til Helvard for svenske studenter:

Ärnström, Ulf. (2008). *Nya berättarboken*. Lund, BTJ forlag

Selmer-Olsen, I. og Sando, S. (red.). (2003): *Mediebarndommen* DMMHs publikasjonsserie nr 2/2003. Artiklene til K. Drotner, B. Johansson, E. Seip Tønnesen, K. Thestrup og C. Jessen

To-/flerspråklighet og kulturmøte:

Flerspråklighet i förskolan (2008). Skolverket.

www.skolverket.se/2.308/2.372/2.396/2.397/flersprakighet-i-forskolan-1.65956

Husby, O., Kibsgaard; S. (2009): *Norsk som andrespråk. Barnehage og barnetrinn*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3, 4 og 5

Sandvik, M. og Spurkland, M. (2008). ”Allan, Angelika og Albert Åberg = sant!”. I: S. Kibsgaard (red.). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget

Pedagogikk

Barnkonventionen. Lastes ned från

<http://unicef.se/barnkonventionen>

Gjervan, Marit, Camilla Eline Andersen og Målfrid Bleka.(2006). *Se mangfold!: perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. 178 s.

Nordin-Hultman, Elisabeth. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum.[Oversettelse: Arne Solli.] 253 s. / Nordin-Hultman, Elisabeth. (2004). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande*. Stockholm: Liber. 247 s.

Åberg, Ann og Hillevi Lenz Taguchi. (2006) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. 154 s. / Åberg, Ann og Hillevi Lenz Taguchi. (2005). *Lyssnandets pedagogikk: etik og demokrati i pedagogisk arbete*. Stockholm: Liber. 152 s.

Samfunnsfag

Banèr, Anne, red. *Kulturarvingarna, typ!: vad ska barnen ärva och varför* (2011) Stockholms universitet Centrum för barnkulturforskning vid, ISBN: 9789197458870 (196s)

Larsen, Anne-Mari, Lund, Anne.B., Moen, Bente.B. & Moen, Kari.H. (2010). Temahefte om *tatere som minoritet i et flerkulturelt samfunn. Kulturformidling i barnehage og skole*. Oslo. Utdanningsdirektoratet. Del 2 Ca 50 s. St.meld. nr. 16 (2004–2005)
<http://www.udir.no/Brosjyrer/Temahefte-om-tatere-som-minoritet-i-et-flerkulturelt-samfunn/>

Leve med Kulturminner. Oslo: Miljøverndepartementet. 95 s.

Silverman, Helaine og Ruggles Fairchild D. (2007) *Cultural Heritage and Human Rights*, New York Springer-Verlag, ISBN: 9780387765792, (216s)

Kulturarv (museenes ansvar)

Anderson, Mick (1984) *Using stories to enhance historical understanding*, I: Rethinking learning. Museums and young people. A collection of Essays. ISBN 978-0-9561943-0-5. s.121 – 158 (37s)

Arvastson, Karin (2001) *Modern hembygd* ISBN 91-7209-213-0 Riksantikvarieämbetet s 4 – 47 (43 s)

Björk, Cecilia och Reppen, Laila (2000) *Så byggdes staden*, ISBN 91-7332-922-3 Stockholm : Svensk byggtjänst. 11 – 31 och 57 – 109 och 120 – 121. (ca 60 s. text)

Björklund, Jörgen, *Östersunds historia del 3*. ISBN 91-85390-88-7 (inb) Östersund : Jämtlands läns museum, 1986. s. 126 – 194 och 274 – 292 (86 s.)

Lindstrand, Åsa(2007) ”Skallar & skelett” nr 8-9 i *Samefolket* s. 22 – 23 (2 s.)

UNESCO world heritage information kit <http://whc.unesco.org/en/activities/567/> s. 3 – 10 (6 s.)

Janes, Robert R: *Museums in a troubled world. Renewal, Irrelevance or Collapse* (2009) ISBN10:0-415-46300-9(hpk) s.26 – 56 A troubled world

Kjeldstadli, Knut: *Fortida er ikke hva den en gang var* (1999). (s 15-43) (28 s) ISBN 978-82-00-12924-0

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

3. Studieår

Spesialisering, Literacy i barnehagen

Emnekode	
Navn delemne	Literacyaktiviteter i barnehagen
Engelsk navn	
Studiepoeng	15 (Norsk 10, Pedagogikk 5)
Undervisningsperiode	Høst 3. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Vise kunnskap om og forståelse for jenter og gutters lesing, skriving og skapende aktiviteter
- Vise evne til å samtale om bøker i barnehagen
- Vise gode kunnskaper angående vurdering av barns lesing og skriving relatert til rammeplan for barnehagen
- Vise evne til å arbeide praktisk og kreativt med ulike uttrykksformer i relasjon til førskolebarns skriftspråksutvikling

2. Innhold

Studiet består av to deler:

Del 1: Lesing og skriving for alle 7.5 studiepoeng

Her inngår lesning og skrivning fra et kjønnsperspektiv, flerspråklighet, utvikling av leseforståelse gjennom samtale om bøker og bedømming av barns lese- og skriveutvikling

Del 2: Andre kommunikasjonsformer, 7.5 studiepoeng

Her inngår å arbeide praktisk og kreativitet med lese- og skrive utviklende aktiviteter gjennom blant annet lek, IKT og estetiske uttrykksformer

3. Arbeidskrav

1. Boksamtale. Individuell oppgave. Studenten skal gjennomføre en boksamtale med en barnegruppe og redegjøre muntlig for den.

2. Ryggsekk. Individuell skriftlig oppgave som bygger på teorier om språkutvikling og språklig bevissthet med didaktiske koplinger. Studenten skal svare på følgende problemstilling: Hva innebærer begrepet *språklig bevissthet*, og hvordan kan vi arbeide for å stimulere ulike sider ved barns språklige bevissthet?

3. Litteraturseminar med obligatorisk deltakelse.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Literacy i barnehagen
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	60 %
Undervisningsperiode	Høst, 3. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig hjemmeeksamen
Varighet eksamen	<i>(Varighet for eksamen)</i>
Sensur	<i>(Intern sensur / Ekstern sensur)</i>
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F) / Bestått/Ikke bestått

Emnekode	
Navn delemne	Literacy i barnehagen
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	40 %
Undervisningsperiode	Høst, 3. studieår
Eksamensform	Muntlig presentasjon av skriftlig eksamen
Varighet eksamen	<i>(Varighet for eksamen)</i>
Sensur	<i>(Intern sensur / Ekstern sensur)</i>
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F) / Bestått/Ikke bestått

Avsluttende vurdering i spesialisering Literacy aktiviteter i barnehagen består av skriftlig eksamen og muntlig høring. Her eksamen gis en egen karakter som slås ammen med vektig 60 – 40 i henhold til oversikten over. Denne karakteren føres på vitnemålet.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

- Chambers, Aidan. (2011). *Böcker inom och omkring oss*. Förlag: X Publishing
- Fast, Carina (2011). *Att läsa och skriva i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Henkel, Kristina og Tomičić Marie m.fl (2011) *Gi barna 100 muligheter i stedet for 2: Om genusfeller og genusproblemer i hverdagen*, Oslo pedagogisk Forum
- Høigård, Anne. (2006). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. Oslo: Universitetsforlaget
- Olofsson, Britta. (2007). *Modiga prinsessor och ömsinta killar*. Stockholm: Lärarförbundets förlag
- Pramling, Niklas. & Pramling Samuelsson, Ingrid. (2010). *Glittrig diamant dansar, små barn och språkdidaktik*. Stockholm: Norstedts. Dm2
- Svensson, Ann-Katrin. (2009). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur.
- Vygotskij, Lev. Semenovic. Övers. Kajsa Öberg (1995). *Fntasi och krieativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos
- Kompendium knyttet til IKT

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

Spesialisering, matematikk og barnekultur

Emnekode	
Navn delemne	Matematikk og barnekultur
Engelsk navn	
Studiepoeng	15 (Matematikk 10, Pedagogikk 5)
Undervisningsperiode	Høst 3. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

- Kunne gjøre rede for målet med matematikk som kunnskapsfag for barn i barnehagen relatert til gjeldende regelverk
- Kunne gjøre rede for hvordan barn utvikler matematiske begrep
- Kunne beskrive språkets betydning for matematisk begrepsutvikling
- Kunne planlegge, gjennomføre, observere og dokumentere barns utforskning i og om matematikk i lek og kulturmiljø
- Kunne beskrive en matematisk bevissthet der barns forestillinger, handlinger og kunnskap settes i relasjon til barns læring i og om matematikk

2. Innhold

Studiets innhold behandles didaktisk gjennom ulike teoretiske perspektiv og med utgangspunkt i barn læring gjennom lek, pedagogisk virksomhet og kulturmiljø

- læring ut fra barns perspektiv, matematikk i barnets hverdag
- Matematikk i barnehagen, mål og innhold
- Observasjon og dokumentasjon av barns læring i og om matematikk
- Læringsmiljø for utforskende og problematiserende aktiviteter

3. Arbeidskrav

1. Todelt individuell oppgave knyttet til hvordan matematikk utvikles og uttrykkes
  - Med utgangspunkt i Bishop sine matematiske aktiviteter (Heiberg Solem & Reikerås, 2008) skal studentene observere, loggføre og reflektere over matematikken i barns hverdag.
  - Gjennomføre en planlagt aktivitet knyttet til tall med en valgt barnegruppe. Muntlig og skriftlig presentasjon.

2. Gruppeoppgave. Planlegge en matematikkaktivitet knyttet til julehøytiden.

Praktisk og skriftlig presentasjon.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Matematikk og barnekultur
Studiepoeng	
Prosentandel av karakter	100 %
Undervisningsperiode	Høst, 3. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig hjemmeeksamen
Varighet eksamen	<i>(Varighet for eksamen)</i>
Sensur	<i>(Intern sensur / Ekstern sensur)</i>
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F) / Bestått/Ikke bestått

Avsluttende vurdering i spesialisering matematikk og barnekultur består av skriftlig eksamen og muntlig høring. Her eksamen gis en egen karakter som slås ammen med vektig 40 – 60 i henhold til oversikten over. Denne karakteren føres på vitnemålet.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Gjeldende styringsdokumenter

Skolverket. (2010). *Lpfö 98 reviderad 2010*.

Kunnskapsdepartementet (2011) Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Matematikk

Björklund, C. (2008). *Bland bollar och klossar. Matematik för de yngsta i förskolan*. Studentlitteratur AB. ISBN: 9789144050577

Grieg, C. (2011). *Skapende barnehage, matematikk*. Oslo: Cappelen Damm. ISBN: 9788202344740

Heiberg Solem, I. & Reikerås, E. (2009). *Det matematiska barnet*. Stockholm: Natur och kultur. ISBN: 9789127722941, Kapittel: 1, 2, 5, 6 och 10

Heiberg Solem, I. & Reikerås, E. (2008). Det matematiske barnet. Bergen: Caspar forl. ISBN: 9788290898460, Kapittel: 1, 2, 5, 6 og 10

Reikerås, Elin (2007) Temahefte om antall, rom og form. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
<http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Barnehager/temahefte/Temahefte%20om%20antall%20rom%20og%20form.pdf>

Palmer, A. (2011). Hur blir man matematisk? Att skapa nya relationer till matematik och genus i arbetet med yngre barn.
Stockholm:Liber AB, ISBN: 9789147093243

Palmer, A. (2012). Hvordan blir man matematisk? Å skape nye relasjoner til matematikk og kjønn i arbeidet med yngre barn.
Bergen: Fagbokforl., ISBN: 9788245012415

Rundgren, H. & Gottberg, J. (2006). Alla talar om matte redan i förskolan. Stockholm: Utbildningsradion, ISBN: 9789125060021

Pedagogikk

Gunnestad, A.(2007) Didaktikk for førskolelærere (4.utg) Oslo: Universitetsforlaget. ISBN: 9788215011448

Kloep, M. og Hendry,L. (2003) Utviklingspsykologi i praksis. Oslo: Abstrakt forlag, ISBN: 9788279350644

Lillemyr, O.F. (2002) Lek-upplevelse-lærande i förskola och skola.Stockholm: Liber, ISBN: 9789147050741

Lillemyr, O. F (2004) Lek – opplevelse - læring i barnehage og skole. (2.utg) Oslo: Universitetsforlaget, ISBN: 9788215006819

Allment utdanningsområde AUO III Bacheloroppgave og Pedagogisk profesjonalitet

Navn delemne	AOU III: Pedagogisk profesjonalitet
Engelsk navn	
Studiepoeng	30
Undervisningsperiode	Vår 3. studieår
Emneansvarlig	

1. Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha kunnskaper, ferdigheter og kompetanse:

- vise evne til pedagogisk profesjonalitet
- vise evne til kritisk vurdering og refleksjon over teori og praksis i førskolepedagogikk
- ha kjennskap til grunnleggende teorier om ledelse og anvende disse i praksis
- planlegge, gjennomføre og vurdere virksomheten i en barnehage
- vise kjennskap til allmennvitenskapelige normer, grunnleggende vitenskapsteori og forskningsmetodikk
- vise evne til å formulere og avgrense et utdanningsvitenskapelig og/eller fagdidaktisk problem
- vise en utviklet evne til å undersøke et problem med en relevant metode
- vise evne til å gjøre rede for sitt arbeid i form av en større oppgave (bacheloroppgave)

2. Innhold

Emnet AUO III er inndelt i to momenter:

1 Profesjonalitet og lederskap

- Pedagogisk profesjonalitet og yrkesetikk
- Pedagogisk lederskap

2 Bacheloroppgave / Eksamensarbeide

- Vitenskapsteori og forskningsmetodikk
- Bacheloroppgave / eksamensarbeide

3. Arbeidskrav

RLE

Gruppesamtale med etisk refleksjon over praksisfortelling.

Samfunnsfag og pedagogikk

Problemstilling og fremdriftsplan for bacheloroppgave.

Bacheloroppgave

Muntlig presentasjon av bacheloroppgave.

4. Vurdering

Emnekode	
Navn delemne	Bacheloroppgave: Barnekultur og kulturarv
Studiepoeng	15stp (Norsk 4, Pedagogikk 6, Samfunnsfag 5)
Prosentandel av karakter	
Undervisningsperiode	Vår. 3. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig bacheloroppgave
Varighet eksamen	
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Emnekode	
Navn delemne	AUO III: Pedagogisk profesjonalitet
Studiepoeng	15stp (Pedagogikk 13, RLE 2)
Prosentandel av karakter	
Undervisningsperiode	Vår. 3. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig eksamen. 6 timer
Varighet eksamen	
Sensur	Ekstern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Avsluttende vurdering i tema AUO III består av Bacheloroppgaven (15stp) Muntlig presentasjon av bacheloroppgaven må være godkjent for å få oppgaven vurdert. De øvrig 15stp vurderes på grunnlag av en skriftlig eksamen. Begge karakterer føres opp på vitnemålet med studiepoeng.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen. Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH.

Annet

Det foreligger egne retningslinjer for formelle krav til bacheloroppgaven.

5. Pensum

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

Pedagogikk

Claesdotter, Annika., Jensen Elisabeth., & Jensen, Helle. (2008). *Professionell föräldrasamarbete*. Stockholm: Liber.

Drugli, M.B. og Onsjøien, R. (2010). *Vanskelige foreldresamtaler - gode dialoger* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Gotvassli, Kjell-Åge. (2004). *Et kompetent barnehagepersonale: om personal- og kompetanseutvikling i barnehagen* (2. utg.) Kristiansand: Høyskoleforlaget. 223 s.

Gotvassli, Kjell-Åge. (2002). *En kompetent förskolepersonal: om personal- och kompetensutveckling i förskolan* (översättning: Inger Lindelöf). Lund: Studentlitteratur 242s

Holthe, Vibeke Glaser. (2003). *Profesjonalisering av barneoppdragelsen*. (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget. Kap.1, 3, 6 og 7. 90 s.

Riddersporre, Bim., & Persson, Sven. (Red.). (2010). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur och Kultur. Kap. 11.

Seland, M. (2011). *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget

Sjøvik, Palma. (Red.). (2007). *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i førskolelærerutdanningen*. (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-3, 6-9, 14. 184s.

Skolinspektionen (2012). *Förskola, före skola – lärande och bärande*.

Kvalitetsgranskningsrapport om förskolans arbete med det förstärkta pedagogiska uppdraget. Kvalitetsgranskning Rapport 2012:7. Stockholm: Skolinspektionen.

+ Utdelte artikler og bokkapitler

RLE

Aldenmyr, Sara Irisdotter, Paulin, Ann og Zetterqvist, Kirsten Grønlien: *Profesjonsetikk for lærere*. Gyldendal akademisk, Oslo 2009

Aldenmyr, Sara Irisdotter, Paulin, Ann og Zetterqvist, Kirsten Grønlien: *Etik i professionelt lærarskap*, Gleerups 2009

Samfunnsfag

Backman Jarl (2008) *Rapporter och uppsatser*. Studentlitteratur

Dalland, Olav. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. (4. utgave). Oslo: Gyldendal akademisk.

Denscombe M (2009) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur

Gilje N, Grimen H (1993) *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger, Innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi*. Oslo: Universitetsforlaget

Repstad, Pål (2007). *Mellom nærhet og distanse: kvalitative metoder i samfunnsfag* 4. utgave. Oslo: Universitetsforlage. Kapittel 1, 2, 4-7, 116 s

Repstad P (2007) *Närhet och distans. Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen*. Studentlitteratur. Kapitel 1, 2, 4-7, 116 s

”Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener.”

DEL 3: Plan for veiledet pedagogisk praksis

Prinsipper

Ifølge Rammeplan for førskolelærerutdanning (RP2003) utarbeider den enkelte høgskole sine egne planer for praksis. Et sentralt prinsipp for dette planarbeidet er at studentene skal møte barnet og barnegruppa, og bli fortrolige med samspill og kommunikasjon med barn. Studentene må også få erfaring med planlegging og organisering, ledelse og gjennomføring av pedagogisk arbeid i barne- og voksengrupper, med veiledning av samarbeidspartnere, og med vurdering av eget og andres arbeid.

1.1 Kompetanse og praksis

Studenten skal gjennom studiet tilegne seg ulike former for kompetanse og kunnskaper, ferdigheter og holdninger som kan legge grunnlag for personlig vekst og dannelse og fungere som redskap i yrkesutøvelsen. I løpet av praksisopplæringa skal studenten utvikle sin handlingskompetanse knyttet til yrkesrollen.

Samfunnet og derigjennom barnehagen er i stadig endring. Studentens evne til å se dette i historisk lys, og vite hvordan han/hun skal bidra til videre endringsprosesser, vil tillegges økende vekt gjennom utdanninga.

1.2 Teori og praksis

Studenten skal få allsidige og varierte praksiserfaringer med stigende krav til selvstendighet og ansvar. De skal lære å observere, planlegge, gjennomføre og vurdere. Praksis skal gi studentene erfaring med hvor avgjørende sosialt samspill er for vekst og utvikling. Praksis må brukes til bearbeiding av teoretiske problemstillinger knyttet til fagstudiet og være styrende for en yrkesrettet førskolelærerutdanning.

Undervisningen i fag og tverrfaglige temaområder må forberede studentene på praksis, og skape forutsetninger for utvikling av både studentens handlingsrepertoar og det vide perspektiv på yrkesrollen. Prinsippet må være at all undervisning, både i fag og temaområder sees som praksisforberedelse, og praksis sees som grunnlag for videre teoribearbeidelse.

1.3 Fra styring til egne valg

Studentens progresjon i pedagogisk praksis må være nært knyttet til progresjonen i utdanninga som helhet. Derfor har plan for pedagogisk praksis en styrt progresjon gjennom de tre studieårene som bl.a. bygger på prinsippet fra styring til egne valg, dvs. høy grad av styring i plan for pedagogisk praksis første studieår og økende grad av egne valg i 2. og 3. studieår. Med dette prinsippet vil innhold og struktur stå i forhold til hva som er målet med praksis på et gitt stadium i studiet. Med økende grad av fleksibilitet utfordres studenten til selv å skape struktur i praksis ved å gjøre egne valg, reflektere over sine begrunnelser for valg og vurdere alternativer.

Overordnede mål for praksis

Gjennom praksisperiodene skal studenten utvikle kompetanse på flere områder:

Faglig kompetanse: Kunnskap om barn, barndom og pedagogisk arbeid med små barn og kunnskap om teorier og arbeidsformer innenfor og på tvers av fag

Didaktisk kompetanse: Evne til, med utgangspunkt i observasjoner tilegne seg didaktisk kompetanse gjennom å planlegge, gjennomføre og vurdere.

Sosial kompetanse: Forståelse for betydningen av et omsorgs- og læringsmiljø preget av samspill, varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle. Studenten må også ha evne til å utvikle et nært samarbeid mellom barnehage, hjem og andre samarbeidspartnere, og kunnskap om og ferdigheter i ledelse, samarbeid og pedagogisk veiledning.

Endrings- og utviklingskompetanse: Evne til å vurdere organisasjonsutvikling og samfunnsendringer som har betydning for barnehagen, til å ta initiativ og takle endringer, til å kunne prege utviklingen i barnehagen.

Yrkesetisk kompetanse: Evne til å reflektere over barnehagens og skolens verdigrunnlag, over egne verdier, holdninger og væremåte og over etiske utfordringer i yrket.

Målene gjelder for praksis alle tre studieår, men fokuset vil endres etter hvor studenten befinner seg i studiet.

Under praksis 1.studieår er samspillet med enkeltbarnet og barn i gruppe mest sentralt. Studenten må utvikle evnen til å se seg selv i denne samhandlingsprosessen.

Praksis 2.studieår rettes mot studentens evne til å ta begrunnede valg, både i forhold til utvikling av sitt eget fundament som pedagogisk leder, og i tverrfaglig arbeid, lek og samspill. Utvikling av evnen til begrunnelse og refleksjon, og evnen til å se teori og praksis i en større helhet setter fokuset på yrkesrollen.

Praksis 3.studieår forutsetter at studenten evner å ha et samfunnsmessig perspektiv på egen yrkesrolle, på de ulike institusjoner i samfunnet og på deres endringsprosesser. En utvidet erfaring med ledelse vektlegges.

Studenten skal også ha en 1 ukes praksis i grunnskolen 1.årstrinn. Studenten skal få kjennskap til skolens møte med barnet og overgangen fra barnehage til skole (E- og F-linja har grunnskolepraksis i 2.studieår).

Mål for praksisperiodene

1. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:

Vise evne til kontakt og samspill med barn

Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver

Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden

Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

1. Utvikle forståelse for lek og samspill med barn
2. Utvikle forståelse for barns perspektiv og kompetanse
3. Få innsikt i hvordan praksisbarnehagen synliggjør fagområdene i Rp
4. Få innsikt i didaktiske prosesser i Barnehagehverdagen og lære å planlegge ut fra didaktiske forutsetninger
5. Utvikle evne til samarbeid og kommunikasjon med personalet i forhold til gjennomføring og ledelse
6. Utvikle refleksjon over eget pedagogisk grunnsyn

Innhold / Oppgaver

1. Aktiv deltakelse i og refleksjon rundt samspill med barn og barnehagens hverdagsaktiviteter. 4 praksisfortellinger
2. Observasjoner av ett enkeltbarn over tid oppsummert i en kort rapport.
3. Vurdering av barnehagens bruk av de ulike fagområdene i Rp, med spesiell vekt på de fagene i 1.studieår
4. På bakgrunn av en kartlegging av avdelingens didaktiske forutsetninger og bruk av aktuell pensumlitteratur, skal studenten Planlegge, gjennomføre og vurdere
  - a. 2 hverdagsaktiviteter
  - b. et tverrfaglig opplegg
  - c. minst 1 lederdag
5. Aktivt samarbeid med personalet knyttet til forberedelse, gjennomføring og vurdering av lederoppgavene
6. Synliggjøre pedagogisk grunnsyn i sammenheng med målene for praksisperioden, muntlig og skriftlig og studentens individuelle forutsetninger.

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon.

Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

2. Studieår

Generelt læringsutbytte, gjelder for alle 3 år

- Studenten har evne til kontakt og samspill med barn, ansatte og foreldre/foresatte
- Studenten ser sammenheng mellom teori og praksis
- Studenten kan reflektere faglig
- Studenten kan bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver

Læringsutbytte 2. studieår

Studenten skal etter 2. års praksis ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse som gjør at studenten:

- har innsikt i og kan reflektere over didaktiske forutsetninger i barnehagen eller kulturinstitusjonen:
  - Voksnes forutsetninger og kompetanse
  - Barnegruppas forutsetninger og kompetanser
  - Det fysiske ute- og innemiljøets forutsetninger, muligheter og utfordringer
- har innsikt i didaktiske prosesser i barnehagens eller kulturinstitusjonens hverdag og lært å planlegge ut fra didaktiske forutsetninger
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere et formidlingsopplegg med bruk av minst to av fagene fra 2. studieår
- har innsikt i hvordan praksisbarnehagen synliggjør og arbeider ut fra Lpfö 98 og RP 06 og andre styringsdokumenter
- har innsikt i styrers ansvarsområder og arbeidsoppgaver
  - Administrativ ledelse
  - Pedagogisk ledelse
  - Personalledelse
- har innsikt i samarbeid med barnas foreldre/foresatte
- har innsikt i sammenhengen mellom pedagogisk grunnsyn og pedagogisk praksis
- har innsikt i kulturinstitusjonens forhold til barn som publikum

Innhold og oppgaver

Praksis er delt i to perioder, den første i barnehage og den andre på kulturinstitusjon.

Innhold og oppgaver fordeles på disse to periodene.

Del 1 – praksis i barnehage:

- Kartlegging, observasjon og skriftliggjøring av barnehagens didaktiske forutsetninger
  - Gjennomføring av lederansvar for hel dag eller avgrenset aktivitet tilpasset arbeidsformen på den enkelte institusjon
  - Gjøre selvstendige valg, gi informasjon, og bidra til gjensidig informasjonsflyt i hverdagen
- Studenten skal planlegge, gjennomføre og vurdere et formidlingsopplegg
- Vurdering av barnehagens arbeid med Lpfö 98 og RP 06 og andre styringsdokumenter med spesiell vekt på fagene i 2.studieår
- Beskrivelse av styrers arbeidsoppgaver (se vedlegg)
- Observasjon, vurdering og refleksjon over det daglige samarbeidet med foresatte

- Vurdering av det pedagogiske grunnsynets betydning for det daglige arbeidet i barnehagen eller kulturinstitusjonen
- Vurdering av eget grunnsyn med basis i erfaringene fra praksis

Del 2 – praksis i kulturinstitusjon:

- Kartlegging, observasjon og skriftliggjøring av kulturinstitusjonens didaktiske forutsetninger
  - Gjennomføring av lederansvar for hel dag eller avgrenset aktivitet tilpasset arbeidsformen på den enkelte institusjon
  - Planlegging, ledelse og vurdering av et møte
  - Gjøre selvstendige valg, gi informasjon, og bidra til gjensidig informasjonsflyt i hverdagen
- Studenten skal planlegge, gjennomføre og vurdere et formidlingsopplegg
- Vurdering av det pedagogiske grunnsynets betydning for det daglige arbeidet i kulturinstitusjonen
- Vurdering av eget grunnsyn med basis i erfaringene fra praksis

3. Studieår

Læringsutbytte 3. studieår

Studenten skal etter 3. års praksis ha kunnskap, ferdigheter og kompetanse som gjør at studenten:

- har evne til ledelse og veiledning
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere et prosjekt knyttet til den aktuelle fordypningsenheten
- kan bruke og vurdere ulike pedagogiske kartleggingsmetoder
- har evne til samarbeid med barnas foreldre/foresatte
- kan synliggjøre og arbeide med rammeplanen og dens fagområder
- er bevisst sin egen yrkesidentitet som førskolelærer
- kan se barnehagen i en større samfunnsmessig sammenheng

Innhold og oppgaver

- Lederansvar og veiledning i samhandling med medarbeidere og barnegruppe
  - Gjennomføring av en planlagt veiledningssekvens med en medarbeider
  - Lederansvar for minst ett personal-, avdelings- eller foreldremøtene som avholdes i praksisperioden
- Planlegge, gjennomføre og vurdere et tverrfaglig 3-ukers prosjekt med vekt på innholdet fra linjeprofilen. I prosjektperioden skal studenten ha 10 dager lederansvar, 5 av disse skal være sammenhengende.
- Observasjon av barns lek, aktivitet, samspill, språk, motorikk osv., med utgangspunkt i barnehagens metoder, som grunnlag for en rapport om ett enkeltbarn
- Aktiv deltakelse og lederansvar i møter med foreldre/foresatte
- Deltakelse i/gjennomføring av en foreldresamtale
- Vurdering av arbeid med rammeplan og dens fagområder.

- Muntlig og skriftlig refleksjon over egen atferd og handlinger med utgangspunkt i eget grunnsyn
- Muntlig og skriftlig refleksjon over historiske, kulturelle og politiske fenomener knyttet til barnehagen som samfunnsinstitusjon
- I fellesskap med praksislærer skal studenten utvikle faglige og personlige mål ut fra studentens egne forutsetninger, behov, tidligere erfaringer og praksisvurderinger

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc. som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon

Praksisperioder omfatter til sammen 20 uker, fordelt på alle tre studieår. Praksis legges til henholdsvis, barnehage, grunnskole og museum eller annen kulturinstitusjon. En av praksisperiodene skal tas i Sverige. Arbeidstimer til praksisbesøk tas fra de fagene som har studiepoeng i vedkommende periode.

Grunnskolepraksis

Mål

Studenten skal

Få innsikt i barnas behov og forutsetninger i overgangen fra barnehage til skole/SFO

Kunne vurdere Få innsikt i behovet for samarbeid mellom barnehage og skole/SFO

Få kjennskap til pedagogisk arbeid i skolens 1. trinn og læreplan

Innhold / Oppgaver

Observasjon og deltagelse i pedagogisk arbeid i 1. klassetrinn og skolefridtsordningen med fokus på barns lek og læring Refleksjon over betydningen av et godt samarbeid mellom barnehage og skole / SFO

Refleksjon og vurdering av barnets møte med skolens arbeidsmåter og faglige innhold (GLSM)

Organisering og omfang

Praksisen foregår på 1.trinn. Studentene inndeles i grupper på 4- 5 studenter.

Studentene har 30 timers tilstedeværelse på praksisskolen per uke, det er ønskelig at studenten tilbringer noe av tiden på SFO. I tillegg kommer 2 timer til veiledning med praksislærer

Møte mellom praksislærer og student før praksis

Studentene tar selv kontakt med praksislærer og avtaler et møte i skolen i god tid før grunnskolepraksis starter. I møtet avklares mål og innhold for praksis, og studentene får relevant skriftlig informasjon fra skolen

Rapport

Hver studentgruppe skriver en rapport fra skolepraksisen

Rapporten skal, med utgangspunkt i mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av perioden. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon

Praksisrapporten skal leveres til praksislærer og pedagogikk lærer innen 5 virkedager

Praksislærer sender sine kommentarer til pedagogikk lærer innen 4 virkedager. Rapporten skal ikke inneholde navn på barn, lærer eller skole, men på praksisgruppe og studentens pedagogikk lærer ved Dronning Mauds Minne høgskole

Rapporten er et arbeidskrav som høgskolen skal endelig godkjenne. Pedagogikk lærer har ansvar for alle rapportene. Faglærer godkjenner sitt fagområde. Ved ikke godkjent faglig innhold følges samme rutiner som for arbeidskrav

Taushetsplikt og anonymisering

Studentene underskriver taushetsplikt i grunnskolepraksis [Taushetsplikt \(.pdf\)](#)

Organisering av praksisopplæringen

Praksisperioder omfatter til sammen 20 uker, fordelt på alle tre studieår. Praksis legges til henholdsvis, barnehage, grunnskole og museum eller annen kulturinstitusjon. En av praksisperiodene skal tas i Sverige. Arbeidstimer til praksisbesøk tas fra de fagene som har studiepoeng i vedkommende periode. Praksisperiodene er fordelt utover i studiet:

Studieår	Emne	Praksis
1.	AUO 1 Pedagogikk, lek og læring i Kulturarvspedagogisk miljø Tema 1 Barn som kulturbærere Tema 2 Tiden og rommets kultur	3 uker veiledet praksis i barnehage, høsten 4 uker veiledet praksis i barnehage, våren (Praksis tas i samme barnehage i begge periodene)
2.	AUO 2 Språk, identitet og kulturelle uttryksformer Tema 3 Språk og kommunikasjon Tema 4 Kulturarv, samfunn og bærekraftig utvikling	3 uker veiledet praksis i Sverige, høsten 1 uke veiledet praksis i grunnskole, våren 3 uker veiledet praksis i annen kulturinstitusjon, våren
3.	Spesialisering Literacy i barnehagen Matematikk og barnekultur AUO 3 Bachelor oppgave Pedagogisk profesjonalitet	6 uker veiledet praksis i barnehage, våren
Totalt		20 uker veiledet praksis

Praksisomfang

Praksistiden for studenter er 6 timer pr. dag, inklusiv pause. I tillegg kommer foreldre-, personal- og avdelingsmøter som avholdes i praksisperioden og 2 timer veiledning pr. uke. I barnehager som ikke har pause følger studenten barnehagen. Studenten skal ikke ha lengre dag enn 7,5 time. Studenten skal i hovedsak følge praksislæreres vakter.

Fravær

Fravær meldes til praksislærer, som fører protokoll over studentens fravær.

Ved fravær over 3 dager leveres legeattest til praksislærer, som videresendes leder for praksis, og det gis melding til høgskolen ved praksisveileder. Dersom samlet fravær er over 30 % i en praksisperiode blir praksisperioden ikke godkjent. Dersom samlet fravær i en praksisperiode er mellom 20 % og 30 % må studenten ta opp igjen deler av pedagogisk praksis dette vurderes av leder for praksis, praksisveileder og praksislærer.

Fridager, ferie og permisjonsbestemmelser

Studenten følger barnehagen, ikke høgskolen når det gjelder fridager og ferier, bortsett fra jule- og påskeferier.

Praksislærer kan gi permisjon inntil 1 time pr. dag til amming, men praksistiden er 6 timer i barnehagen pr. dag også for studenter som ammer.

Fravær som skyldes at studenter har tillitsverv ved høgskolen, medregnes ikke, men studenten må levere en oversikt over slikt fravær til praksislærer.

Møter og veiledning

Veiledning med praksisveileder før praksis

Praksisveileder gjennomfører førveiledning med alle studenter før praksis starter.

Gjennom førveiledning veiledes studenten til å reflektere over og formulere sitt pedagogiske grunnsyn, personlige og faglige mål og eventuelt andre veiledningsgrunnlag. Studenten forbereder seg til denne veiledningen med å skrive et veiledningsgrunnlag, knyttet til praksiskontrakten.

I tillegg til de generelle målene for hver periode, bør de personlige og faglige målene i 2. og 3. studieår ta utgangspunkt i studentens og praksislærers vurderinger fra forrige praksisperiode.

Møte mellom studenter, lærere og praksislærere før praksis

Første møte som forberedelse til praksis skjer på høgskolen hvor lærere, praksislærere og studenter møtes. Alle grupper bidrar med informasjon. Klasse teamet er ansvarlig for møtet.

Møte mellom praksislærer og studenter i praksisbarnehagen

Andre møte mellom praksislærer og student foregår i praksisbarnehagen. Under møtet fortsettes utformingen av praksiskontrakten. Praksislærer er ansvarlig for møtet.

Veiledning i barnehagen

Studenten skal ha 2 timer veiledning pr. uke. Deler av avsatt tid til veiledning skal brukes til førveiledning. Når praksislærer har to studenter samtidig skal en veiledningstime være felles, i tillegg skal hver student ha en ekstra veiledningstime. Veiledningsgrunnlag leveres praksislærer i forkant av avtalt veiledning.

Praksisveileder og faglærer i barnehagen

Sammen med student forbereder praksislærer veiledning med praksisveileder og faglærer i barnehagen. Student melder saker til møtet til praksisveileder/faglærer minst to virkedager før det skal finne sted.

Praksisseminar

I 1. klasse og 2. klasse gjennomføres et praksisseminar på høyskolen i løpet av praksisperioden. Praksislærere kan inviteres til å delta. Klasse teamet er ansvarlig for møtet.

Møte mellom studenter, lærere og praksislærer etter praksis

Etter endt praksis avholdes et møte for etterarbeid og refleksjon over praksis med studenter, praksislærere, faglærere og praksisveileder.

Veiledning etter praksis med praksisveileder

1. studieår: Individuelle samtaler med studentene etter praksis
2. studieår: Gruppevise samtaler med studentene etter praksis
3. studieår: Individuelle samtaler med studentene etter praksis

Praksiskontrakt

Praksiskontrakten er en skriftlig avtale mellom praksislærer og student, som skal brukes aktivt i praksisperioden.

Praksiskontrakten påbegynnes før praksis og skrives ferdig av studenten i samarbeid med praksislærer i løpet av den første uken i praksis. I 1. og 2. studieår sender studenten en kopi til praksisveileder som en orientering før veiledningen med praksisveileder i barnehagen.

[Praksiskontrakt \(.pdf\)](#)

Praksisrapport

Studenten skriver med utgangspunkt i mål for praksis en praksisrapport.

Grunnlaget for rapporten er et utvalg fra den skriftlige dokumentasjonen for hele praksisperioden (observasjoner, loggbøker, referater, planer og vurderinger).

Rapporten skal følge de retningslinjer for skriftlig arbeid som presenteres på DMMH sin hjemmeside på nettet

Studenten leverer praksisrapporten til praksislærer 5 virkedager etter endt praksis. Praksislærer leser og kommenterer praksisrapporten som del av grunnlaget for praksislærers sluttvurdering.

Vurdering i praksisperioden

Vurdering er en løpende prosess gjennom hele studiet. Praksislærer vurderer yrkesatferd, teoretisk innsikt og handlingskompetanse i praksis. Denne vurderingen er en del av en omfattende veiledningsprosess, der både student og praksislærer bidrar.

Skriftlig prosedyre der det er tvil om praksisperioden kan godkjennes

Dersom det i løpet av praksisperioden oppstår tvil om studenten når de målene som er satt, og det er fare for at studenten ikke får praksisperioden godkjent, har praksislærer plikt til å gi melding om dette til praksisveileder ved høgskolen snarest. Praksisveileder bistår praksislærer i vurderingen, og praksislærer gir studenten skriftlig melding (se vedlegg). I samarbeid med praksisveileder iverksetter praksislærer forsterket veiledning slik at studenten får anledning til å forbedre innsatsen. Ved ikke bestått praksis har studenten etter gjeldende reglement anledning til å ta praksisperioden opp igjen en (1) gang til.

Forskrift til Rammeplan for førskolelærerutdanning

<http://www.lovdatabank.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20051213-1448.html>

Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH § 37. Prosedyre ved sluttvurderingsprosessen

<http://www.dmmh.no/regler>

Midtveisvurdering

Midtveis i praksisperioden gir praksislærer studenten en muntlig vurdering. Den skriftlige dokumentasjonen som er bakgrunn for vurderingen arkiveres i barnehagen

Sluttvurdering fra praksislærer

Praksislærer lager en skriftlig sluttvurdering ut fra "Retningslinjer for veiledning og vurdering". Sluttvurderingen tar utgangspunkt i studentenes måloppnåelse, og skal gjenspeile studentens nivå og utvikling. Dette må også sees i forhold til krav om et yrkesmessig forsvarlig nivå. Sluttvurderingen munner ut i et vurderingsforslag om bestått/ikke bestått praksis.

Prosedyre ved sluttvurderingsprosessen

Vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått må fastsettes på grunnlag av kvalifisert, faglig skjønn. Praksislærer har hovedansvar for vurderingen, og gjøres på bakgrunn av en helhetsvurdering av studentens praksis.

Praksislærer gjennomgår sin sluttvurdering med vurderingsforslag med studenten, og sender det til praksisveileder senest 15 virkedager etter siste praksisdag/ avsluttet praksis (se vedlegg). Praksisveileder leser praksislærers sluttvurdering og vurderer om det er samsvar mellom innholdet i sluttvurderingen og den foreslåtte karakteren. Karakteren vurderes også i forhold til det inntrykket praksisveileder har fått av kvaliteten på studentens arbeid i løpet av praksisperioden.

Ved sammenfallende vurderinger, blir praksislærers vurderingsforslag stående. Ved tvil om praksisperioden kan godkjennes, vises det til pkt. 8.6

Praksisveileder informerer den enkelte student om det endelige vurderingsuttrykket for praksisperioden.

Retningslinjer for veiledning, vurdering og skriving av sluttvurdering

1. studieår

Følgende skal vurderes:

I forhold til måloppnåelse:

- Studentens refleksjon over eget samspill med barn
- Studentens forståelse for barnas perspektiv og kompetanse
- Studentens synliggjøring av barnehagens arbeid med fagområdene
- Studentens innsikt og forståelse for mål, innhold og metode i hverdagssituasjonene
- Studentens evne til samarbeid med personalet ved enkeltsituasjoner og ved lederdager
- Studentens refleksjon over eget pedagogisk grunnsyn
- Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

- Studentens evne til kontakt og samspill med barn
- Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)
- Studentens møte med utfordringer
- Studentens ansvar for egen læring
- Studentens evne til selvutvikling og utprøving av egen praksisteori
- Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
- Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer.

Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på

<http://www.dmmh.no/praksisskjema>

► [Uttalelse om studentens praksis \(.pdf\)](#)

2. Studieår

Følgende skal vurderes:

I forhold til måloppnåelse:

- Studentens evne til å ta hensyn til og benytte seg av barnas og personalets forutsetninger og kompetanse, samt muligheter i det fysiske miljøet
- Studentens evne til å utvikle et fundament for pedagogisk lederskap
- Studentens evne til selvstendighet og initiativ sammen med barn og voksne
- Studentens evne til selvinnsett mht ressurser og utfordringer hos seg selv
- Studentens evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere sitt 3 - ukers tverrfaglige prosjekt
- Studentens evne og interesse til å sette seg inn i styrers ansvarsområde og arbeidsoppgaver
- Studentens evne til innsikt i samarbeidet med barnas foreldre/foresatte?
- Studentens refleksjon og utvikling i forhold til eget pedagogisk grunnsyn
- Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

- Studentens evne til kontakt og samspill med barn
- Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)
- Studentens møte med utfordringer
- Studentens ansvar for egen læring
- Studentens evne til selv vurdering og utprøving av egen praksisteori
- Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
- Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer.

Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på

<http://www.dmmh.no/praksisskjema>

► [Uttalelse om studentens praksis \(.pdf\)](#)

3. studieår

Følgende skal vurderes:

I forhold til måloppnåelse:

- Studentens evne til å vise en utvidet erfaring med ledelse av barn og medarbeidere
- Studentens evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere et opplegg knyttet til fordypningsenheten/linjeprofilen
- Studentens samarbeid med barnas foreldre/foresatte
- Studentens synliggjøring av sin yrkesidentitet
- Studentens evne til å se barnehagen i ett større samfunnsmessig sammenheng
- Studentens evne til å sette egne personlige mål
- Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

- Studentens evne til kontakt og samspill med barn
- Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)?
- Studentens møte med utfordringer
- Studentens ansvar for egen læring
- Studentens evne til selv vurdering og utprøving av egen praksisteori
- Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
- Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer.

Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på

<http://www.dmmh.no/praksisskjema>

► [Uttalelse om studentens praksis \(.pdf\)](#)

Drøftingsforum

I tilfeller der det er tvil om studenten har bestått praksis, eller når det omhandler ikke godkjent rapport. (det kan legges til 5 virkedager til forbedring av rapport) innkalles det til drøftingsforum.

Drøftingsforum består av studentens praksislærer, praksisveileder og faglærere. Både praksislærer og praksisveileder kan ta initiativ til drøftingsforum. Drøftingsforum avsluttes med at praksislærer setter endelig vurderingsuttrykk

Beslutningsmøte

I de tilfellene hvor praksislærer finner å måtte gi vurderingsuttrykket ikke bestått, vil praksislærer og praksisveileder bli innkalt til møte med dekan og leder for praksis.

Praksislærers og praksisveileders vurdering av studentens faglige og personlige innsats i praksisperioden er utgangspunkt for drøftingene på møtet. Det er høgskolen ved dekan som tar den formelle og endelige avgjørelsen om bestått/ikke bestått på bakgrunn av nevnte møte. Studenten vil deretter motta skriftlig melding fra høgskolen om utfallet.

Kriterier for å vurdere praksis til ikke bestått

Reglement for praksisopplæringen i grunnutdanningen ved DMMH
§ 7 og § 8

Ved liten eller ingen evne til måloppnåelse og til å tilfredsstillе de generelle kravene til praksisperioden, står studenten i fare for å ikke bestå praksis.

Vurdering av skikkethet

Skikkethetsvurdering er en helhetlig vurdering som omfatter alle studenter og innebærer at den i prinsippet er overordnet all annen vurdering. Det vises til fylldigere informasjon i siste del av Fagplanen

► [Skikkethetsvurdering](#)

Ansvarsforhold

Studentens rolle og ansvar

- Vurdere planlagt og spontant ansvar skriftlig
- Skriftlig arbeid skal leveres etter hvert i praksisperioden
- Vurdere ønske for innholdet i møtet med faglærer og praksisveileder og gi melding om dette
- Vurdere planer fortløpende for evt. for justering/revurdering
- Foreta selvurdering før praksislærer gir sin vurdering
- Fylle ut eget vurderingsskjema før midtveisvurdering
- Levere praksisrapport som vurdering av hele perioden
- Fylle ut eget vurderingsskjema før sluttvurdering
- Gjøre seg kjent med praksislærers sluttvurdering.
- Fylle ut vurderingsskjemaet "Studiekvalitet i praksis" på nettet

Praksislærers rolle og ansvar

- Gi uformell og formell veiledning
- Ta kontakt med praksisveileder ved tvil om godkjent praksis
- Gi midtveisvurdering
- Kommentere og vurdere praksisrapport
- Skrive sluttvurdering og ha samtale med studenten ut fra denne
- Ved tvil om sluttrapport få tilgang til vurdering fra tidligere praksis via leder for praksis

Sende sluttvurderingen i lukket konvolutt til praksisveileder senest 15 arbeidsdager etter avsluttet praksis
Returnere praksisrapport til student etter avsluttet vurdering

Praksisveileders rolle og ansvar

Veilede student på barnehagen i løpet av praksisperioden 1. og 2. studieår.
Ha kontakt med praksislærer før midtveisvurdering 1., 2. og 3. studieår (event. telefonkontakt)
Delta på midtveisvurdering der studenten står i fare for ikke å få praksisen godkjent og ved andre særskilte tilfeller
evt. innkalle til drøftingsforum
Påse at vurderingsuttrykket og sluttvurderingen stemmer overens
Ha samtale med student/grupper av studenter etter praksis (se presisering for hvert studieår)
Levere sluttvurderinger til administrasjonen for arkivering
Gi tilbakemelding om praksislærers arbeid dersom praksislærer ber om det

Faglærers rolle og ansvar

Være tilgjengelig for veiledning knyttet til prosjekt 2. og 3. studieår.
Vurdere mappebidrag/arbeidskrav knyttet til praksis

Vurdering av studiekvalitet i praksis

Studenten fyller ut skjemaet på nett etter avsluttet praksis. Dette gjøres etter at studenten har mottatt sluttvurdering av praksisperioden. Praksislærere gis tilgang til sine egne skjema etter et passord på nett. Det som fremkommer av skjemaet bør være kjent fra tidligere. Navnet på studenten skal stå på skjemaet. Skjemaet arkiveres både i praksisbarnehagen og ved høgskolen, og ansees som et fortrolig dokument.

Skjemaer knyttet til praksis: <http://www.dmmh.no/praksisskjema>.

Aktuelle skjema er:

1. Avtale om makulering av sensitivt materiale
2. Dagsrytme i barnehagen
3. Eksempel på oppsett av lederdag
4. Momentliste ang. styrers/enhetsleders ansvarsområde og arbeidsoppgaver
5. Praksiskontrakt
6. Refusjonskrav/skjema
7. Skjema for studenter som står i fare for ikke å få godkjent praksis
8. Sluttrapport for observasjonsbarnet
9. Søknad om tildeling av praksisplass på særskilt grunnlag
10. Søknad om utsatt praksis
11. Taushetsplikt
12. Uttalelse om studentens praksis

Del 4: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering

1. Regler for avsluttende vurdering

Dette reguleres av

- Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH
- Reglement og retningslinjer for mapper i grunnutdanningen ved DMMH.

Disse dokumentene kan du finne på www.dmmh.no/regler

2. Skikkethetsvurdering av lærerstudenter ved DMMH

Dette reguleres av Kunnskapsdepartementets forskrift av 10.10.2005:

- [Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene](#)
- [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#)

Se www.lovdatab.no.

3. Skikkethetsvurdering/definisjon

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer eller som helse- eller sosialpersonell. En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarns og elevers eller pasienters, klienters og brukeres liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering.

4. Vurderingskriterier for lærerutdanningene

Kriterier ved vurderingen av om en student er skikket i utdanningene som nevnt i § 1 nr. 1 til 5 er:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse
- c) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
- d) studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne
- e) studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser
- f) studenten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet og kommende yrkesrolle

- g) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning

5. Skikkethetsnemnd

Styret selv skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Nemnda skal bestå av:

- en faglig leder for avdeling eller fakultet for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon
- en faglig studieleder for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon
- to representanter fra praksisfeltet
- to faglærere
- to studentrepresentanter
- en ekstern representant med juridisk embetseksamen

Medlemmer oppnevnes for tre år av gangen. Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. Faglig leder for avdeling eller fakultet eller tilsvarende funksjon, er nemndas leder. Minst to tredjedeler av nemndas medlemmer skal være til stede ved saksbehandlingen.

6. Institusjonsansvarlig

Styret oppnevner en ansatt ved institusjonen som institusjonsansvarlig for skikkethetsvurderingen. Institusjonsansvarlig kan oppnevnes blant skikkethetsnemndas medlemmer.

7. Tvilsmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til institusjonsansvarlig. Den som leverer tvilsmelding, regnes ikke som part i saken.

Tvilsmeldinger som er åpenbart ugrunnet skal ikke behandles av institusjonsansvarlig.

8. Behandling hos institusjonsansvarlig

Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Institusjonsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale, og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes til etter at utvidet veiledning er avsluttet.

Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat, som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.

9. Behandling i skikkethetsnemnda

Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet, og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet.

Nemnda lager en innstilling til styret eller institusjonens klagenemnd med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at

studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i nemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

10. Behandling i styret/institusjonens klagenemnd

På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller institusjonens klagenemnd vedtak om at en student ikke er skikket etter reglene i lov om universiteter og høyskoler § 4-10 tredje ledd og fjerde ledd. Det skal ikke utstedes vitnemål for den aktuelle utdanningen til en student som er funnet ikke-skikket.

Hvis en student som er funnet ikke-skikket skal utestenges fra utdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Studenten kan utestenges fra utdanningen i inntil 3 år. Ved kortere utestenging kan styret eller institusjonens klagenemnd stille vilkår som må være oppfylt før utdanningen gjenopptas.

Vedtaket om utestenging skal opplyse studenten om at han/hun ikke kan søke eller ta imot plass ved tilsvarende utdanninger ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i utestengingsperioden, og at han/hun må søke nytt opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.